№ [illegible]

APOLOGIA VALERIANI MAGNI

Contra

Imposturas Jesuitarum.

Ad majorem gloriam Dei.

VALERIANVS THEOPHILO SALVTEM.

IMposturæ, quibus prægravor à Iesuitis, sunt elaboratæ, & involutæ tanto, ac tali artificio, ut exonerent culpam in alios, referantque speciem virtutis.

Valerianus, quondam laudatus à doctrina, à pietate, à rebus præclare gestis, Vrbi, & Orbi notus, nunc audit apud plurimos, ut hæreticus, ut criminosus: quarum imposturarum auctores non sint Iesuitæ, sed Celsissimus Princeps Ernestus Hassiæ Landgravius; illis interea tolerantibus meas redargutiones sine rixa, sine voce; ore composito ad patientiam, ad humilitatem, ad urbanitatem, ad obsequia, si illa admitterem. Nullus enim Iesuitarum in mei insectatione prodiit in apertum: nimirum, servant majestatem nominis, non temerandam actione indecora.

Scio, Virum præcipuum, à consiliis Regi magno, in quem, cum is excusaret apud clientem, se non conferre gratiam, quam postulabat, quia Rex non consensisset, cliens detorsit oculos acri intuitu, illo exterrito, & rogante: *Quid sic respiceret?* cui ille: *Regem, qui habet alium Regem, cui imputet suas culpas.* Servant, inquam, Iesuitæ, dignitatem sub umbra virtutis: subdelegant vero alios ad exercendam tyrannidem, & ex tali abdito, seu secreto prospectant jucundi laborem meum adversus subdelegatos, ridentque horum simplicitatem, & indecora obsequia. Factum sane dignum commemoratione, & detestatione, qua sit consultum meæ famæ, & fidei catholicæ.

Sed antequam eo me inferam, distinguo subdelegatos à Iesuitis. Sunt, qui, conscii falsitatis, & injustitiæ, prostituunt propriam famam, & conscientiam, turpis lucri gratia. Sunt, qui, decepti, existimant, omnia placita Iesuitarum dirigi ad majorem gloriam Dei. Hi nec mentiuntur,

tur, nec facile demerentur. Repono Celſiſſimum Principem in hanc claſſem : quapropter teſtor Deum in meam conſcientiam, me ſic ſentire de Erneſto Landgravio Haſſiæ : unde ſi verum ſit, me deſciviſſe in re graviſſima à Doctrina Catholica, cum illum inſtruerem, & Ieſuitas correxiſſe tantum errorem, egit ſancte, & prudentiſſime, ſuffectis illis in meum locum.

Si verum ſit, eum ex aliis laudabilibus Ordinibus, ſpectabilibuſque Religioſis, & catholicis Viris intellexiſſe corruptelam meorum morum, licuit illi vel credere, vel ſuſpicari, Valerianum eſſe hominem malum.

Cum vero cerneret, me obſtare correctioni, & inſultare correctoribus, licuit ſentire de me multo pejora.

Demum non poteſt ille Princeps, amans veri, & æqui, ſincerus inſuper, & candidus, culpari, quod præſumpſerit de doctrina Ieſuitarum, & virtute ſpectabilium Religioſorum, plus quam de Valeriano, eatenus de-

nigrato : quapropter amo Principem, venerorque devotissime, ad cujus solatium facit, quod innumeri, æque boni, & prudentes, & in principatu eminentiores, non minus irretiuntur artibus Iesuitarum.

Præmitto igitur Facti Synopsim, à me Pragæ, anno 1655 publicatam, in Causas, cur Illustrissimo, Celsissimoque Principi Ernesto Landgravio Hassiæ non probatur habitatio Patrum Capuccinorum in Oppido S. Goaris. En illud.

,, Scriptum hoc, cujus plurima ex-
,, emplaria vulgantur in Vrbe, & in
,, Orbe, suadet Capuccinis migratio-
,, nem spontaneam ex Oppido S.
,, Goaris intra duos menses, nume-
,, randos à 15 die Decembris, anni
,, 1654, inde alioquin pellendis jure
,, Principali, & territoriali. Ratio-
,, nes verò intimationis severissimæ,
,, si bene expendantur, volunt, æmu-
,, los Capuccinorum esse solos ipsos,
,, qui aliquid præclare edant in Ec-
,, clesia Dei : quæ rationes, si credan-
,, tur veræ, sunt infames Ordini no-
stro.

„ſtro. Porro non eſt Dignitas ulla
„inter mortales, cujus reverentiâ
„patiamur ſic traduci. Abeant Ca-
„puccini ex S. Goare, excedant, e-
„rumpant, evadant: at verò veritas
„facti innoteſcat viris prudentibus in
„Orbe Chriſtiano. Hi cenſeant de
„juſtitia, & injuſtitia factorum. Mo-
„derabor tamen enarrationem, &
„ſtylum ad formam inculpatæ tu-
„telæ.

FACTVM.

„ 1. Ego Valerianus, requiſitus à
„Celſiſſimo Principe Erneſto Land-
„gravio Haſſiæ, juſſuſque à Sacra
„Congregatione Eminentiſſimorum
„Cardinalium, præpoſitorum nego-
„tiis fidei propagandæ, impendi
„meam operam converſioni præfati
„Principis, & Celſiſſimæ conjugis
„ejus, illo effectu, qui publice inno-
„tuit.

„ 2. Hi Principes piiſſimi, tiulo
„gratæ memoriæ, decreverunt mihi
„in Arce Rheinfelſæ hujus facti mo-
„numentum ſemper manſurum.

„ 3. Inſuper non rogati, nec à me, „nec ab ullo Patrum noſtrorum, po- „ſtularunt familiam noſtri Ordinis „quatuor, aut quinque Perſonarum, „qui Arci, Oppido S. Goaris, & re- „gionibus adjacentibus miniſtrarent „Verbum Dei, & Eccleſiæ Sacra- „menta.

„ 4. Conceſſum id fuit Principi- „bus illis à Patribus Provinciæ Rhe- „nanæ, accedente auctoritate Emi- „nentiſſimi Electoris Archiepiſcopi „Trevirenſis, nec non & ſummi „Pontificis in Congregatione de fi- „de propaganda: quibus titulis ad- „miſſi, tenuerunt ſupra biennium „ſtationem illam expugnatam, & „expugnandam, ut ſequitur.

„ 5. Prodiit anno 1653. libellus a- „nonymus, Coloniæ impreſſus, in „quo reprehenduntur hæretici, quod „vitio vertant univerſæ Eccleſiæ Ca- „tholicæ malam doctrinam, quam „noviſſime ex ignorantia protulit „quidam Catholicus, qui profeſſus „ſit, ſe non poſſe probare ex ſacris „Literis Primatum Romani Ponti- „ficis.

6. Hu-

„ 6. Hujus ignorantiæ, & male ſa-
„næ doctrinæ Ego Valerianus fui à
„Viro magno denunciatus auctor
„apud Iudicem Eccleſiaſticum.
„ 7. Illi libello anonymo, & de-
„nunciationi præfatæ acceſſit ſtu-
„dioſiſſima, & univerſalis traductio,
„velut ego cum duobus meis colle-
„gis Capuccinis inſtillaverimus piiſ-
„ſimis Principibus doctrinam non
„Catholicam, ſed pravam, & prope-
„modum hæreticam: unde merces
„noſtri laboris eſſet infamia malæ
„doctrinæ, & meritum converſionis
„deberetur correctoribus errorum
„noſtrorum. Hæc acta fuêre tam ſe-
„dulo, & induſtrie, ut etiam tum
„fuerit creditum, vulgatumque, Va-
„lerianum jacere proſtratum in Vr-
„be, & in Orbe, impotemque ulciſci
„tantam injuriam. Hinc illis fiducia,
„& animoſitas multa.
„ 8. Proſtant venalia Acta Diſpu-
„tationis Rheinfelſinæ, à me edita,
„ex quibus Auctor anonymus pro-
„tulit illud meum Dictum, quod
„ſcilicet non poſſit probari ex ſacro

„Textu Primatus Romani Pontifi-
„cis, cum tamen ille meus textus ita
„habeat, *Primatus Romani Pontificis non potest probari ex* SOLO *Sacro textu.*

„ 9. Anonymus ille vitio vertit &
„Valeriano, & hæreticis, quod de-
„buissent cointelligere sub Persona
„Petri omnes Episcopos Romanos,
„prout illos cointellexerunt Augu-
„stinus, Leo, & alii: & tamen præ-
„fata Acta solidissime, & clarissime
„docent, ex sacro Textu debere sub
„Persona Petri cointelligi Successo-
„res ejus, qui ex Traditionibus A-
„postolicis, & Ecclesiasticis essent
„Episcopi Vrbis Romæ, in cujus ve-
„ritatis argumentum citatur in præ-
„fatis Actis Definitio Concilii Flo-
„rentini in hæc formalia verba: *Item definimus, Sanctam Apostolicam sedem, & Romanum Pontificem in universum Orbem tenere primatum, & ipsum Pontificem Romanum successorem esse B. Petri Principis Apostolorum, & verum Christi Vicarium, totiusque Ecclesiæ Caput & omnium Christia-*

Christianorum Patrem, & Doctorem existere, & ipsi in B. Petro (N. B.) pascendi, regendi, & gubernandi universalem Ecclesiam à D. N. Iesu Christo plenam potestatem traditam esse, quemadmodum etiam in gestis Oecumenicorum Conciliorum, & in sacris Canonibus continetur.

„ 10. Hæc calumnia concitavit bi-
„lem Viro, qui, execratus turpe
„mendacium, crimen falsi in citatio-
„ne mei textus, & fœdam ignoran-
„tiam, hæresimque imputatam mihi,
„& collegis meis Capuccinis, edi-
„dit, me inscio, Animadversionem
„in illum Auctorem anonymum eâ
„severitate, quæ debebatur istius-
„modi Auctori, tum adhuc anony-
„mo.

„ 11. Auctor ille, perculsus illa re-
„prehensione, non pertulit dolo-
„rem: sed, tutus majestate sui no-
„minis, prodiit in apertum, visus-
„que est R. P. Ioannes à Rosenthal
„Iesuita, Celsissimo Principi à Con-
„fessionibus.

„ 12. Vituperasse factum præfati

„Patris, tametſi adhuc Perſona late-
„ret, viſum eſt grande peccatum:
„quamobrem duo Capuccinorum,
„ſuſpecti de editione Apologiæ præ-
„fatæ, arreſtantur, & inquiruntur:
„Apologia verò illa poſtulatur ad
„flammas, manu carnificis, publice,
„aſtantibuſque Capuccinis, adhi-
„bendas.

„ 13. Hæc dum actitantur Colo-
„niæ, ego, tunc agens Ratisbonæ,
„communicavi Cæſari, & in Con-
„gregatione de fide propaganda
„ſummo Pontifici, aliiſque reſpecti-
„ve minoribus, Viris tamen Princi-
„pibus, exemplaria meæ Epiſtolæ
„apologeticæ contra impoſtorem
„adhuc anonymum: nec tamen illi,
„qui vexabant illos duos Capucci-
„nos, viſa mea epiſtola, a me palam
„ſub meo nomine publicata, deſtite-
„re ab actione injuriarum contra il-
„los, aut auſi ſunt me aggredi, ultro
„provocantem. Diſtrahebantur ut
„audio, convertendis hæreticis apud
„S. Goarem.

„ 14. Vrgebatur cauſa contra ar-
reſtatos

„restatos Capuccinos apud Provin-
„cialem nostrum, apud Generalem
„totius Ordinis nostri, apud Illu-
„strissimum Nuncium Coloniensem,
„denique in Congregatione de pro-
„pag. fide, nec non apud Senatum
„Coloniensem contra Typogra-
„phum: sed rationibus hinc inde dis-
„scussis, absolvuntur ab arresto,
„vetitumque, vel uno verbo, eos
„molestare: Valeriano apud nullum
„Iudicem de ullo crimine postulato,
„aut inquisito ab ullo Iudice. Pari
„studio, & contentione, frustra ta-
„men, efflagitata est emigratio Ca-
„puccinorum à S. Goare.

„ 15. Nam non licet apud Catho-
„licos Parocho deserere Parochiam
„ad imperium Principis politici, qui
„non habet jus Episcopale, quale
„requiritur ad amovendum Paro-
„chum: quapropter Capuccini ad
„imperium Principis politici non
„possunt citra culpam deserere Pa-
„rochiam: deserent tamen, pulsi vio-
„lentiâ ejusdem Principis.

„ 16. Itaque nullo tot Iudicum

,,damnante libros apologeticos Ca-
,,puccinorum, aut eis præcipiente
,,emigrationem ex oppido S. Goa-
,,ris, proceditur contra eos viâ facti.
,, 17. Scilicet, Imputatur mihi,
,,libro publicè edito, admiranda i-
,,gnorantia, & temeritas, quòd fal-
,,sò imputaverim R. Patri Rosen-
,,thal crimen falsi, in quem finem
,,ille ipse falsavit proprium suum
,,textum edito commentario in
,,suum priorem libellum. Vide Ap-
,,pendicem.
,, 18. Duo libri Capuccinorum
,,apologetici sub præfatis sigillo, &
,,subscriptione nuncupantur *famosi*,
,,seu *infames*.
,, 19. Intimatur Capuccinis jure
,,Principali, & territoriali pulsio ex
,,oppido S. Goaris, si aut sponte
,,nolint, aut à Nuncio Apostolico,
,,aut à Sac. Congregatione Cardi-
,,nalium non jubeantur recedere.
,, 20. Vulgantur causæ severioris
,,Decreti, ex quibus has delibo.
,,Capuccinorum doctrina apud S.
,,Goarem extitit contemptibilis, &
ridicu-

,,ridicula : Conjuncta cum hypocri-
,,si superba : Ego Valerianus ex Ca-
,,puccinis primus inibi disputatio-
,,ne, & colloquiis steti pro fide Ca-
,,tholica.

,, 21. Norma annunciandi Evan-
,,gelium sinè sacculo, sinè pera, si-
,,nè calceamentis, instituta à Chri-
,,sto, & semper practicata in Eccle-
,,sia, rejicitur à prædicatione Evan-
,,gelica ad silentium, ad solitudi-
,,nem: Imò carpitur hipocrisis apud
,,hæreticos: quapropter his ejectis,
,,advocantur alii, ocreati, & num-
,,mati.

,, 22. Auctor hujus scripti, sine
,,proprio nomine tutus, confirmat
,,graviora edicto Principis, appres-
,,sione sigilli, & subscriptione ejus,
,,nullo Officialium ejus adscribente.
,,Nimirum, est decretum in re gra-
,,vissima, sine forma Decreti: om-
,,nibus sibi prospicientibus à repre-
,,hensione, unico Principe excepto.

,, 23. Mirum denique, quàm vi-
,,lipendatur Ordo Capuccinorum,
,,ex quibus quàm plurimi, inter quos

Viri

„Viri Principes , ſibi conciliarent „venerationem potiorem ex condi- „tione ſæculari , quàm ex Diſcipu- „latu Chriſti. *Deridetur juſti ſimpli- „citas : lampas contempta apud cogita- „tiones divitum.*

„ O ergo Vos Viri prudentes, cer- „tiores de veritate facti , cenſete de „juſtitia & injuſtitia ejus. Vos ap- „pello. Scribebam Viennæ, ultimâ „Februarii, Anno 1655.

„ Facto eatenus exarato adjungo „meam Epiſtolam apologeticam, „commemoratam in num. 13. præ- „fatæ Synopſis.

EPI-

EPISTOLA VALERIANI MAGNI

Fratris Capuccini,

Ad R. P. BONAVENTVRAM RVTHENVM

ejuſdem Ordinis Concionatorem,

De Quæſtione

Vtrum primatus Romani Pontificis ſuper univerſam Eccleſiam probari poſſit ex SOLO ſacro textu:

Odivi Eccleſiam malignantium. Pſ. 25.

PRÆFATIO AD LECTOREM.

TRaducor, & libro impreſſo, & voce viva, velut ſim auctor doctrinæ ſcandaloſæ & pernicioſæ in fide catholicam: quæ calumnia me coëgit edere præſentem Apologiam, cujus exemplar direxi 21. *Aprilis ad Summum Pontificem in Congregatione de fide propaganda: inde intelliges, amice Lector, veritatem facti, Vale.*

Rev.

„ *Rev. P. in Christo plur. observ.*

„

„ OCtava die mensis Martij, red-
„ dita est mihi Epistola tua, da-
„ ta Coloniæ 2. ejusdem mensis, unà
„ cum libello Anonymo, de quo pri-
„ dem mihi scripseras: nec dubito,
„ quin tua prudentia, & tot meo-
„ rum confratrum Charitas præsto-
„ lentur avidiùs, quo animi mei sen-
„ su legerim, quæ à tali Auctore in
„ me videntur dicta. Expono non
„ gravatè, & fortassis conceptam à
„ vobis indignationem convertam in
„ risum, & gaudium. Anni sunt
„ plures, quando interfui concioni
„ super Evang. Matth- c. 15. quod
„ legitur fer. 4. Dom. 3. in Quadr:
„ cujus initium est; [*Accesserunt ad*
„ *Iesum ab Ierosolymis Scribæ, & Pha-*
„ *risæi, dicentes, Quare discipuli tui*
„ *transgrediuntur traditionem Senio-*
„ *rum? non enim lavant manus suas,*
„ *cùm panem manducant.*] Concio-
„ nator ergò præfatus est in hunc
„ modum.

„ Intumuerat aliquando mons, ve-
lut

,,lut prægnans, cunctis expectanti-
,,bus, quid monſtri eſſet productu-
,,rus: qui demum parturiit murem
,,ridiculum; unde proverbium illud:
,,Parturiunt montes, naſcetur ridi-
,,culus mus. Fama & gloria Ieſu â
,,Nazareth compleverat univerſam
,,Judæam, & provincias circumja-
,,centes, quâ cruciabantur, & tor-
,,quebantur Scribæ, & Phariſæi:
,,qui ſatagentes obſcurare illam, ac-
,,curatiſſimè quærebant nodum in
,,ſcirpo, ſeu peccatum in Filio Dei
,,innocentiſſimo. Poſt multam ve-
,,rò, acremque inquiſitionem, exi-
,,ſtimantes, ſe inveniſſe culpam,
,,quà exprobratà coram populo, vi-
,,leſceret Perſona Salvatoris, ador-
,,narunt legationem ſolemnem Scri-
,,barum, & Phariſæorum, qui tan-
,,to viro objicerent coram populis
,,grande aliquod, ut præ ſe ferebant,
,,peccatum. Seceſſerat Ieſus ab Vr-
,,be Ieroſolyma, veneratque in
,,terram Geneſar, gratus, & admi-
,,randus illis populis: nam, [*Cùm*
,,*cognoviſſent eum*, (Matth. 14.) *vi-*
ri

„*ri loci illius, miſerunt in univerſam*
„*regionem illam, & obtulerunt ei omnes*
„*malè habentes, & rogabant, ut vel*
„*fimbriam veſtimenti ejus tangerent, &*
„*quicunque tetigerunt, ſalvi facti ſunt*]
„Percrebuerat fortaſſis apud popu-
„los illos recentiſſima fama, quòd
„Ieſus à Nazareth poſtularetur mul-
„torum criminum a Principibus
„Sacerdotum: adventantibus verò
„eorundem legatis, Scribis ſcilicet,
„& Phariſæis, rumor de imputatis
„criminibus erat varius, & incon-
„ſtans: nemo tamen fuerat, qui
„non crederet, culpam, Salvatori
„falſò exprobandam, eſſe graviſſi-
„mam. Quapropter Legatis illis
„mox expoſituris, quæ habebant in
„mandatis, conticuêre omnes, in-
„tentiquè ora tenebant. Fantur er-
„go in hunc modum: [*Quare diſci-*
„*puli tui transgrediuntur traditionem*
„*Seniorum? non enim lavant manus*
„*ſuas, cùm panem manducant.*] Ri-
„ſerunt haud dubium cuncti elato
„cachinno, ſimulque enituit in-
„nocentia Chriſti ſereniſſima, &
pura,

,,pura, quam tantum odium, tanta
,,invidia , ſummaque poteſtas Sy-
,,nagogæ non potuit carpere ullâ,
,,vel minimâ ejus culpâ, reum dun-
,,taxat illum faciendo, quòd diſci-
,,puli ejus non lavant manus ſuas,
,,cùm panem manducant. Sic con-
,,cionabatur ille.

,, Hæc contigêre Salvatori noſtro,
,,à quo præmonemur, diſcipulum
,,non eſſe ſupra magiſtrum, quem ſi
,,oſores, & invidi ſunt perſècuti,
,,fore, ut & diſcipuli ejus ſimiles
,,ſint paſſuri perſecutiones. Anno
,,proximè præterito rigavi novellas
,,plantas in fide Catholica, Deo dan-
,,te incrementum: unde nonnullus
,,rumor circum Rhenum concilia-
,,bat mihi & gratiam apud Patro-
,,nos, & aliquid benevolentiæ apud
,,reliquos: apud nonnullos verò in-
,,vidiam, & odium: cujus exulce-
,,rati animi fama vulgatior erat exi-
,,guo illo favore, qui mihi tribue-
,,batur. Invidia, & odium, ubi fixê-
,,re radicem in animum, evadunt in
,,monſtra teterrima, quæ præcipi-
tant

,, tant osores, & invidos ad dicta il-
,, la, & facta, quæ sunt deformia
,, valde. Hæc notissima sunt, & mi-
,, hi satis comperta, nec tamen sic
,, indolui, ut vel minimum doloris
,, mei extaret vestigium. Deum in-
,, voco testem in animam meam,
,, quod egerim illi gratias, quòd fue-
,, rim dignus habitus contumeliam
,, pati, eumque oravi supplex pro
,, meis osoribus, & invidis.

,, Verùm ut primùm vidi, ac con-
,, sideravi totam indolem Opellæ,
,, quam ad me transmisit tua Rev:
,, risi satis effusè, & corrisêre mihi
,, alii plures: neque duntaxat risi, sed
,, perfusus sum gaudio cum eximio
,, animi mei solatio. Sed non expo-
,, no tuæ Charitati motiva risus, &
,, gaudii, nisi prius subjiciam textum
,, Anonymi, quem in me direxit. Ti-
,, tulus opellæ, germanico idiomate
,, exaratæ, latinè redditus, est hic:

Breves considerationes de ædificatione stabili supra petram & non super arenam.

CONsideratio undecima pag. 15. ita habet. [*Quando aliquis catholicus auctor, in modo ratiocinandi ex ignorantia, vel inconsiderantia, aut ex alio defectu, aliquid scribit, quod aliter scribendum fuerat, id (Hæretici) sic præcisè accipiunt, quasi id non proveniret ab aliquo particulari homine, sed universaliter à Catholicis. Hac ratione non debuisset excitari tantus rumor ex eo, quod aliquis existimavit, non posse ex divinis libris probari primatum Romani Pontificis; multò magis pensandum erat, quid sancti Patres Hieron. August. Leo, & alii ex ijsdem sacris libris olim argumentati sunt. Et quomodo ijsdem in verbis Christi ad Petrum semper intellexerunt Ecclesiam universalem, tametsi in illis verbis non expressè suo nomine, vel alijs circumstantijs fuerit nominatus hic, aut ille successor D. Petri: nam hoc modo non invenio*

te sit expressum, tamen scio ego ex sacris libris, quòd te debeam, velut meum proximum, amare.] Extrema pe-
„riodus Considerationis duodeci-
„mæ est hæc: [*Nos volumus non insolescere superbâ disputatione, sed cum humilitate suspirare, & Dei misericordiam implorare, ut congreget, quod dispersum est.*]

„ Circumstantiæ porrò hujus opel-
„læ, sunt multæ, sunt & graves,
„quarum duas duntaxat expendo.
„Prima. Ego Valerianus sum unus ex
„omnibus, qui in actione mea secun-
„da Rheinfelsina dixi, non posse ex
„solis sacris libris probari, Pontifi-
„cem Romanum, definientem ex ca-
„thedra, habere assistentiam Spiri-
„ritus sancti infallibilem. Itaque
„Anonymus Valerianum cogitat,
„carpit, & sugillat in textibus alle-
„gatis. Id confirmatur ex 2. Cir-
„cumstantia, quòd scilicet non edi-
„derit nomen suum, neque adje-
„cerit facultatem impressionis, ve-
„ritus haud dubium censuram Ordi-
„narii, & infamiam procuratæ in-
famiæ

,, famiæ contra insontem, & benè
,, meritum de doctrina Catholica.
,, Quis vero ille? ignorem: sat est,
,, constare de corpore delicti.

,, Risi ergo, lectis textibus al-
,, legatis: existimabam, virum
,, prudentiorem in generatione sua
,, non culpaturum Valerianum, li-
,, bro edito in proscenio Ecclesiæ,
,, nisi de errore, & gravi, & ve-
,, ro, aut vero simili. At error
,, nullus est; & is, quem affin-
,, git, falsus est: est & evidentis-
,, simè mendax. Quis igitur non ri-
,, deat animun, odio, & invidiâ
,, eousque percitum, ut cum tanta
,, sui infamia quærat Valeriano infa-
,, miam ex errore nullo, ex doctri-
,, na sana, ex mendaci umbra erro-
,, ris?

,, NB. Non tamen derideo, seu
,, contemno alios, cum Anonymo
,, conspirantes, & fermentantes ubi-
,, que locorum, & personas cujus-
,, cunque conditionis eâdem calum-
,, niâ: quapropter operæ pretium
,, duxi, exponere veritatem facti

B pau-

,, paulò luculentiùs, quàm exposuissem, si solus Anonymus mihi detraheret famam sanæ doctrinæ. Impressi Coloniæ anno præterito Acta Disputationis Rheinfelsinæ, quæ inter alia habet Actionem 2. Capuccinorum, ex qua Anonymus colligit, me in ea dixisse, non posse ex sacris libris probari primatum Romani Pontificis: quód dictum onerat illâ censurâ, quam supra dixi. Porrò meus textus ita habet [*Hanc, inquam, thesim* (subaudi; primatum Romani Pontificis) *non quimus inferre ex solo textu, siquidem in Biblijs nulla fit mentio Pontificis Romani.*] Anonymus accusat, quòd dixerim,

Primatus Romani Pontificis non potest probari ex textu sacro:

,, Meus verò textus habet sic:

Primatus Rom: Pontific: non potest probari ex SOLO textu sacro.

,, Mentitur ergo Anonymus: mendacium porrò, quod paret ad oculum, quale est supradictum, est impudens: cujus adeò puduit eum, qui

,, qui mentitur, ut proprium nomen,
,, contra leges Ecclesiasticas, sup-
,, presserit, pertimueritquè censuram
,, Ordinarij. Neque duntaxat men-
,, titur crimen, sed mentitur quoque
,, S. Hieronymum, Epist. 57. 58.
,, 67. S. Augustinum lib. contra
,, Epist. fund. c. 4. S. Leonem serm.
,, 3. de sua assumpt. S. Prosperum
,, de voc. gen. cap. 6. a. 1. asserere,
,, primatum Romani Pontificis posse
,, probari ex solo sacro textu. Ego
,, verò pronuncio stolidum, & fal-
,, sum, quicunque id dicit, aut di-
,, xit. Imò existimo, nullum morta-
,, lium unquam id dixisse ante Ano-
,, nymum: tantæ molis erat deni-
,, grare Valerianum, ut id fieri de-
,, buerit impudentissimis mendacijs.
,, Quoniam verò Anonymus me
,, reprehendit, ut consulat saluti eo-
,, rum, quos putat, meo dicto fuisse
,, scandalizatos, cur non excusavit
,, illud meum dictum illo argumen-
,, to, quo immediatè post textum
,, meum supra allegatum, demon-
,, stravi Romani Pontif: primatum?

„Verùm non consulebat scandaliza-
„tis, sed præfatis mendacijs, suâ
„malitià, subornavit scandala, ve-
„lut meâ culpâ subcreverint. Pono
„meum argumentum ab Anonymo
„malitiosissimè præteritum.

Romanus Pontifex est successor D. Petri Principis Apostolorum: Tenet primatum in universum Orbem: Est verus Christi Vicarius: Est Caput totius Ecclesiæ: Est omnium Christianorum Pater, & Doctor: Cui à D. N. IESV Christo in B. Petro tradita est plena potestas pascendi, regendi, & gubernandi universam Ecclesiam:

Is verò, qui est successor D. Petri Principis Apostolorum: ac tenet primatum in universum Orbem: estque verus Christi Vicarius, & Caput totius Ecclesiæ, omniumque Christianorum Pater, & Doctor; Cui à D. N. Iesu Christo in B. Petro tradita est plena potestas pascendi, regendi, & gubernandi universam Ecclesiam, necessariò habet auctoritatem infallibilem in proponenda,

da, & declaranda universæ Ecclesiæ, ex cathedra, doctrina fidei Christianæ, & jurisdictionem segregrandi à cœtu fidelium eos omnes, qui contumaciter eam pernegant:

Ergo Romanus Pontifex habet auctoritatem infallibilem in proponenda, & declaranda universæ Ecclesiæ, ex cathedra, doctrina fidei Christianæ, & jurisdictionem segregandi à cætu fidelium eos omnes, qui contumaciter eam pernegant.

„ Quid sibi vult in præfato argu-
„ mento hæc periodus, [*Cui à D. N. Iesu Chrisso in B. Petro tradita est plena potestas pascendi, regendi & gubernandi universam Ecclesiam?*] Heu
„ animum eversum odio, & invidiâ!
„ necdum intelligis, primatum Ro-
„ mani Pontificis, uno & eodem ar-
„ gumento, demonstrari ex defini-
„ tione Concilij Florentini simul &
„ ex sacro textu.

„ Huic argumento accedit aliud,
„ exaratum in ijsdem Actis disputa-
„ tionis Rheinfelsinæ, quod Ano-
„ nymus debuerat adducere, si non

„ficté, sed ex corde consulere vo-
„lebat scandalizatis: sic enim argu-
„mentor.

Innocentius Papa X. succedit Petro, supra quem fundata est Ecclesia, contra quam non prævalebunt portæ inferi;

Is, qui talis est, habet infallibilem jurisdictionem, scilicet, in decretis fidei, super universam Ecclesiam:

Ergo Innocentius Papa X. habet infallibilem jurisdictionem, in decretis fidei, super universam Ecclesiam.

„ Mihi porrò hæc perpendenti,
„videtur, hunc Anonymum, & si-
„qui sunt alij ejusdem farinæ, tan-
„tum præsumere de reliquorum ho-
„minum simplicitate, & animi faci-
„litate, quantum ego præsumpsi de
„eorundem prudentia, & mentis
„acumine: nimirum credidi certo
„certius, neminem Acatholicorum,
„nedum Catholicorum fore, qui mi-
„hi verteret ignorantiæ, quod dixe-
„rim, primatum Romani Pontifi-
„cis non posse demonstrari ex solis
„sacris libris, siquidem in illis nulla

fiat

„fiat mentio Pontificis Romani.
„Ille verò ſperavit conciliare mihi
„infamiam præfatis mendaciis patu-
„lis ad oculum, velut reliqui homi-
„num, hæc audituri, & lecturi,
„eſſent dementati. Quapropter ſi-
„qui ſunt ejuſmodi, hos volo ſub-
„levare, exponendo illa, unde in-
„ferri poſſit primatus ſummi Ponti-
„ficis : ſunt autem hæc.

Chriſtus conceſſit D. Petro primatum ſuper univerſam Eccleſiam :

„ Hæc propoſitio poteſt probari
„ex ſolo ſacro textu, ſcilicet, hoc
„præcipuè ; *Paſce Oves meas.*

Chriſtus voluit, primatum, D. Petro conceſſum, tranſire ad Epiſcopos Petri ſucceſſores.

„ Hæc propoſitio poteſt probari
„ex ſolo ſacro textu, illo præcipuè;
Super hanc petram ædificabo Eccleſiam meam.

D. Petrus ſedit Epiſcopus Antiochiæ ;

D. Petrus ſuffecit Antiochiæ in ſuum locum alium Epiſcopum ;

D. Petrus ſedit Epiſcopus Vrbis Romæ ;

 D. Pe-

D. Petrus sedit Episcopus Vrbis Romæ.
D. Petrus obiit Episcopus urbis Romæ.

„ Hæ quatuor propositiones nullo „ modo possunt probari ex sacro tex- „ tu, probantur tamen ex traditione „ Apostolica & Ecclesiastica.

Innocent. X. est Episcopus Vrbis Romæ:

„ Hæc probatur notorietate facti, „ & authoritate Cardinalium, à qui- „ bus fuit electus. Hinc clarissimè „ constat, primatum Romani Pon- „ tificis non posse probari ex solo sa- „ cro textu, neque ex sola traditio- „ ne Ecclesiastica, sed sacro textui „ accedere debet traditio Apostolica, „ & Ecclesiastica. Est porrò hæresis „ perniciosissima, excludere traditio- „ nes Apostolicas, & urgere solum „ sacrum textum in dirimendis quæ- „ stionibus de doctrina fidei.

„ Hæc dixerim, mi Pater, ut me- „ cum, & alijs confratribus nostris „ gaudeatis de puritate meæ doctri- „ næ, quam culpare nequiverint tales „ osores, & invidi, nisi confictis „ mendacijs ad stuporem impudenti- bus

,,bus. Risi porrò in exordio hujus
,,Epistolæ, quod homo iste, præ-
,,gnans ingentium querelarum con-
,,tra Valerianum, ediderit murem
,,ridiculum, si tamen mendacia illa
,,muribus comparanda.
,, Verùm dum hanc Epistolan fi-
,,nio, risum illum converto in lu-
,,ctum: vereor enim, Anonymum
,,istum esse unum de Ecclesia mali-
,,gnantium, qui alienâ laude ita vul-
,,nerantur, ut nequeant sanari alio
,,emplastro, quàm publicâ infamiâ
,,laudati, ut non glorietur omnis ca-
,,ro in conspectu illorum: qui alieno
,,merito ita offenduntur, ut culpa
,,hæc nullo piaculorum genere possit
,,expiari, quàm exitiali ruina bene
,,merentis, ut nulli quicquam debea-
,,tur, quàm illis: super hoc plan-
,,gam, & ululabo, faciam planctum,
,,velut draconum, & luctum, velut
,,struthionum, quia desperata est
,,plaga eorum. Neque tamen mul-
,,tùm commoveor, quòd Anony-
,,mus iste indulserit stomacho, cor-
,,rupto invidiâ, & odio: hæc pla-

,,ga non eſt deſperata. At pœni-
,,tentia de tanto peccato deſperanda
,,videtur, ſi is credat, ſe obſequium
,,præſtare Deo, dum mendacijs im-
,,pudentiſſimis conatur, innocenti
,,non ſolum detrahere favorem, &
,,benevolentiam, ſed & eidem coa-
,,cervare odium, & infamiam coram
,,Orbe univerſo. Me puderet eſſe
,,Chriſtianum,ſi hoc facinus non in-
,,volvit culpam mortalem coram
,,Deo, & ejus Eccleſia. Hæreticum
,,pronuncio eum,qui contumaciter-
,,ſecus ſentit, quive negat, calum-
,,niatorem illum obligari ex debito
,,juſtitiæ ad reſtitutionem famæ. Hi
,,fovent doctrinam malam, hære-
,,ticam, & proximam atheiſmo, &
,,ſuperbia eorum aſcendit ſemper:
,,traditi à Deo in reprobum ſenſum,
,,ut hiſce contumelijs dehoneſtent
,,propriam dignitatem. Convertat
,,hunc hominem Deus, pro cujus
,,ſalute tu mi chariſſime Pater me-
,,cum deprecare Salvatorem no-
,,ſtrum, à quo tuæ dilectioni precor
,,felicitatem. Dabam Ratisbonæ 18.
Aprilis. 1653. Con-

CONtra hanc Epiſtolam nemo Ieſuitarum exiliit : nimirum, dedecebat in pugna ſubjacere mendacio inexcuſabili : ſperabam tamen, aliquid reſidui pudoris inhibiturum calumnias, & mendacia ulteriora. Quin imo non deſperabam reſtitutionem famæ ex hac periodo præfatæ Epiſtolæ.

Me puderet eſſe Chriſtianum, ſi hoc facinus non involvit culpam mortalem coram Deo, & ejus Eccleſia: Hæreticum pronuncio eum, qui contumaciter ſecus ſentiat.

Sed nil minus: imò acceſſere novæ calumniæ, nullo Ieſuitarum comparente, aliis ſubdelegatis ad id muneris

Subdelegatur Vir catholicus, qui, perſonatus ſub nomine Iocoſi Severi Medii, tutius, & impudentius invehitur in Diſputationem Valeriani, habitam cum D. Petro Haberkornio. Præfatur hoc Epigrammate:

Quod legis hîc, Lector, fors nunquam contigit, Orbi
Romani fraudes Styx tegit atra Papæ.

Quod legis hîc, Lector, probat Experientia Mundo,
Pontificiſque cohors pectore firmat idem.
Ergo lege, atque vide, quas fraudes evomat Orcus.
Conſervet nobis dogmata ſana Deus.
Et ſacro Imperio tueatur munera Pacis,
Imperiumque ſuo fulciat auxilio.
Cæſaris atque Domum firmet, quo robore forti
Cœlitus emiſſo terreat uſque Thracem.

Cave ſcandalizeris, Theophile: jocatur Iocoſus, non enim eſt Lutheranus: eſt tamen Severus in Valerianum, mediuſque inter ipſum, & Haberkornium ad correctionem hæreſis Valerianeæ: his enim titulis Ieſuitæ excuſarunt in Vrbe factum hoc inſolens. Confutavi Auctorem infamem: ex qua confutatione delibo aliqua huc ſpectantia.

Pagina 7. in ipſo exordio mei Commentarii me explico in hanc ſententiam:

„ Traducor enim longe lateque
„ cum amaritudine, & pruritu ſuadendi,

,,dendi, doctrinam meam, quam im-
,,pendi in procuranda conversione
,,hæreticorum, esse pravam, damna-
,,tam, aut mox damnandam: libros
,,à me editos esse perniciosos: taceo
,,alia his homologa. Mihi vero ex-
,,optanti senectam tranquillam, &
,,deducere canitiem meam pacifice
,,ad Superos, nil potest accidere mo-
,,lestius defensione meæ doctrinæ
,,adversus afflictos errores in fide.
,,Quod enim ex omnibus aculeis est
,,aliud, quod me pungat? fama læ-
,,sa? sit salva quoad doctrinam sa-
,,nam: reliquam infamiam tolerabo
,,cum beatitudine Evangelica. Gra-
,,tia apud homines? Contemno il-
,,lam, quæ est pendula à judicantibus
,,non audita parte altera. Tempora-
,,lia? Vivo ex prædio paupertatis
,,inconsumptibili, nihilque habens
,,possideo omnia. Imò nec deest fa-
,,ma bona, nec gratia apud viros cla-
,,rissimos. At verò non patiar ma-
,,culam doctrinæ non sanæ. Nec ta-
,,men, occupatus contemplationibus
,,jucundissimis, amo distractionem

,,ad redarguendos, qui per insidias
,,detrahunt meæ doctrinæ: si, in-
,,quam, hæc moliantur per insidias,
,,scilicet, ad aures privatas; ad fæ-
,,minarum credulitatem; ad indo-
,,ctorum simplicitatem; ad malevo-
,,lorum stomachum. Equidem scio,
,,Valerianum his artibus male audire
,,etiam apud plerosque sui amantes.
,,Hos vero non consolabor apologia
,,sufficienti? Vtique. Qua? En il-
,,lam: Illam, inquam, meam Episto-
,,lam, de qua supra, & in calce hu-
,,jus Opusculi appositam. Eos vero
,,omnes quos deprehendo irretitos
,,mendaciis illis, remitto ad illam
,,epistolam: ad ejus contactum, ne-
,,dum ad lectionem, mox disinvol-
,,vuntur imposturis, quibus impli-
,,cabantur.
,, Eos vero, quos curare nequit E-
,,pistola illa, commendo Deo. *Do-*
,,*mini Domini sunt exitus mortis.* Qua-
,,propter tenore præsentium contra
,,sæpefatas traductiones provoco ad
,,Epistolam illam, utpote quæ bre-
,,viter, clare, candide, & accurate
detegat

,,detegat diffamantium fines, paſſio-
,,nes implexas, ſymptomata, men-
,,dacia, & cætera huc ſpectantia,
,,idque tam juſtificatè ut nemo mor-
,,talium fuerit auſus illi quicquam
,,opponere: nec puto, ullum auſu-
,,rum. Sin vero ſint, qui Chriſtianè
,,invadant meam doctrinam, quid fa-
,,cturus es Valeriane? paucis.

,, Cum primis ajo, neminem mor-
,,talium à me poſtulaſſe unquam ra-
,,tionem meæ doctrinæ, per modum
,,Iudicii, aut correctionis Euangeli-
,,cæ: Non Guardianus, non Pro-
,,vincialis, non Generalis noſtri Or-
,,dinis: non Epiſcopus: non Papa:
,,non alius ullus.

,, Secundo: ſi ullus mortalium, au-
,,ctoritate Iudicis Eccleſiaſtici, vel
,,argumento, me reddiderit con-
,,ſcium ullius mei erroris circa fi-
,,dem, promitto in facie Eccleſiæ,
,,me, edito publice libro, retracta-
,,turum errorem meum.

,, Tertio: Promitto inſuper, me
,,eodem libro, in tali caſu edendo,
,,propalaturum Orbi, virum illum,

qui

,,qui mihi illuxerit doctrina, quam
,,ignorabam, adjuncta laude debita,
,,& gratiarum actione devotissima.

,, Quarto: Eos vero, qui nec secundum normam Iudicii, neque per modum correctionis fraternæ, scilicet, non Christiane, quærunt lumen mihi erranti, sed infamiam, traductione composita, existimo homines non bonos: qui si putent, his traductionibus se præstare obsequium Deo, ajo, hos, ut pronunciavi in sæpefata Epistola, fovere doctrinam malam, hæreticam, proximamque Atheismo.

,, Quoniam vero, tametsi queam tueri veritatem adversus errores, & mendacia, tamen nequeo munire justitiam adversus Potentiam; protestor coram Deo, & hominibus, me esse, & fore immunem sive à culpa, sive à nota desidiæ, si quando non præstitero illa, quæ vir gnavus in defensione suæ famæ & doctrinæ solet præstare. Sunt, qui sub specie pietatis intrant: mox vero, occupata Tyrannide, inferunt vim,

&

„ & gloriantur in malitia, qui poten-
„ tes ſunt in iniquitate. Vim vi repel-
„ lere licet ſine Auctoritate; ſed vi-
„ ribus deficientibus, invoco Aucto-
„ ritatem, quæ ſit innocentiæ præſi-
„ dium.

Quid tibi videtur, Theophile? plurima ſunt, quæ ſtupefaciant Virum, quantumvis pium, & eruditum. Talia à Talibus?

His adjungo ex eodem meo Commentario hanc Quæſtionem, à me motam, & definitam:

Unde his mendaciis tantus progreſſus.

„ HÆc dixerim, Pater Rev. ad
„ objectiones, quas Iocoſus ex-
„ aggerat ex perſona Catholicorum,
„ non per jocum, ſed vere & realiter.
„ Libet porro ſcrutari, quot, qui-
„ buſve pedibus mendacia hæc per-
„ vadant ubique locorum, cum alio-
„ quin dicantur habere pedes curtos.
„ Paucis. Gradiuntur pedibus duo-
„ bus: Quadrupedia enim non men-
„ tiuntur. Quibus? Ignorantia cre-
„ dulonum, & interventione Caco-
dæmonis.

„dæmonis. His duobus pedibus „mendacia, non quævis, ſed hæc, „ambulant. Mira, inquis, audio, „& ſciſcitaris de progreſſu menda- „ciorum, veruſne ſit? Opportune, „dum hæc ſcribo, accipio litteras, „quæ ſolæ faciant fidem. Repetii „per amicum à quopiam Bibliopola „ad Rhenum exemplaria ſi quæ ſu- „pereſſent, de Regula credendi, de „Luce mentium, & de prima parte „meæ Philoſophiæ. Is reſpondit in „hæc formalia. *Sciat igitur P. Veſtra,* „*quod Bibliopola reſpondeat, ſe quidem* „*omnes, à P. V. A. Rev. ſpecificatos li-* „*bros recepiſſe, adeoque ad diſpoſitionem* „*ſuam eoſdem aſſervare, de quibus, prout* „*libuerit, diſponere poſſit: non habere ſe* „*ſpem, eoſdem aut vendendi, aut diſtra-* „*hendi, eò quod N. N. Coloniæ, & ali-* „*bi, opera illa omnibus ita inviſa & odio-* „*ſa, vel ſuſpecta reddiderint, quod nemo* „*amplius ad eadem afficiatur: qui &* „*apud ſuos ſecreto ſpargere non erube-* „*ſcunt, P. V. A. Rev. doctrinam nu-* „*peram Primatus Romani ex ſcriptura* „*&c. non ſecus ac illam Ianſenii, è ca-*

thedra

,,*thedra, pro hæretita à Papa declaran-*
,,*dam. Heu! quid non audent perversi*
,,*hi, & malitiosi homines!*

,, Nulla porro dies ſine linea: ſeu
,,nullus Tabellarius ſine ejuſmodi E-
,,piſtoliis. Excurrunt ergo, teſte hac
,,Epiſtola, hæc mendacia Germa-
,,niam totam. Hollandi enim ſunt
,,finitimi Colonienſibus. Hungari
,,Moravis, & Auſtriacis, unde hæc
,,ſcribo. Imo excurrunt ab actis Di-
,,ſputationis Rheinfelſinæ ad mea
,,Opera de Regula credendi, de Lu-
,,ce mentium, de Philoſophia: non
,,gradiuntur modo: ſaltant: volant.
,,Noto inſuper in his litteris non no-
,,minari eos, qui me traducunt, ſed
,,intelligi ſub duplici N. N. Nimi-
,,rum ſunt terrori: ſunt per ſe noti;
,,velut in Orbe non ſit alia ejuſmodi
,,Tyrannis, ita ut opus non ſit nomi-
,,ne proprio.

,, Gradiuntur ergo hæc mendacia
,,& pervadunt Orbem Ignorantia
,,credulonum, & interventione Ca-
,,codæmonis. Non enim omnis
,,ignorantia datur culpæ. Ignoro ar-

tem

,,tem militarem ſine ulla labe meæ
,,conditionis. Alius eſt immunis à
,,culpa, ſi Theologiam ignoret: nec
,,tamen Viro non Theologo ſuaſeris,
,,Valerianum peccare in Theologi-
,,cis, ipſo, aut ejus textu non conſul-
,,tis. Viro, inquam; ſecus, ſi non ſit
,,Vir, ſed homo quidam, & credu-
,,lus. Hi ergò ſecernuntur à Viris;
,,& ſeponuntur, credituri omnia in-
,,conſulte, & imprudenter, quorum
,,ignaviam ſagaces illi æſtimatores
,,variæ indolis filiorum hominum,
,,taciti inter ſe rident falſę, & jucun-
,,de. Num ex Viris Principibus, quo-
,,rum intereſt animadvertere in do-
,,ctrinam male ſanam quæ vel leviſſi-
,,me gliſcat ex cerebro cujuſvis mor-
,,talium, poſtulavit Valerianum aut
,,reum, aut ſuſpectum aut fraterne
,,monendum de ulla parte doctrinæ
,,minus ſanæ? Sed Turba hæc Cre-
,,dulonum ſunt facillimæ impreſſio-
,,nis. Hi vero mendacia illa eructant
,,in alios, & hoc modo deinceps pro-
,,pagantur: neque Cacodæmone,
,,velut altero pede, opus eſſet diffa-
mationi

,,mationi ordinariæ. Mei traductio
,,ſuperat ingenium humanum, imò
,,& malitiam: Fortaſſis datur exer-
,,citio patientiæ, longanimitatis, &
,,deſpicientiæ vanitatis vanitatum.
,,Nec tamen putes, me hinc dunta-
,,xat petere argumentum de inter-
,,ventione mali ſpiritus; ſunt & alia
,,plura, quibus ad id credendum per-
,,ſuadeor, quæ brevitatis ſtudio præ-
,,tereo: ſufficiat dicere, Cacodæmo-
,,nem patrem eſſe Mendaciorum,
,,turbarum concitorem, oſorem
,,Chriſtianæ charitatis, tabeſcentem
,,odio & invidia. A tali Cacodæmo-
,,ne libera nos Domine. Scribebam
,,Brunæ Anno Domini 1653. Die
,,10 Novembris.

PVtaſne, Theophile, candorem meum Orbi propalatum, de admittenda cum gratiarum actione correctione meæ doctrinæ, ſi ea exorbitet à regula fidei, meruiſſe apud Ieſuitas Chriſtianam correctionem? Minime. Congeminantur publicæ voces, Valerianum in Vrbe eſſe convictum

victum doctrinæ hæreticalis, & ideo amotum à Disputatione contra hæreticos: prohibitum insuper edere sua scripta: &, velut fama hæreseos non me conspurcet ad votum calumniantium, aggrediuntur Epistola, ad me scripta à Principe, exprobrare mihi impuritatem morum, subdelegatis ad hanc calumniam Viris spectabilibus, Religiosis, & doctissimis: ut, publicatis exemplaribus hujus Epistolæ, vehementior esset præsumptio contra Valerianum, si taceret: taciturus autem putabatur, prohibitus, typo quidquam vulgare. Edidi tum secundo meum Commentarium in Iocosum, cum Appendice, cujus majorem partem subjungo.

APPEN-

APPENDIX
AD
COMMENTARIVM
VALERIANI MAGNI
FRATRIS CAPVCCINI,
in librum infamem
M. Jocoſi Severi Medii,
cui accedit
APPENDICVLA.

VALERIANVS LECTORI.

„ ANno præterito, hoc ipſo
„ menſe Februario, ſub cujus
„ finem ſcribo, deſtinaveram
„ typo hanc Appendicem: ſed occur-
„ rebant cauſæ, ob quas meam famam
„ litarem alterius honori. Nunc vero
„ vulgatur ſcriptum ſub hoc titulo;
„ *Cauſæ, cur Celſiſſ. Principi Erneſto*
„ *Landgravio Haſſiæ non probatur ha-*
bitatio

„*bitatio PP. Capuccinorum in Oppido*
„*S. Goaris.*

„ Id verò urget editionem Appen-
„dicis, & additionem Appendicu-
„læ: illam præmitto qualem con-
„ſcripſeram ante annum: hanc ſub-
„jungo: quibus, amice Lector, ſi
„addideris lectionem mei Commen-
„tarii in M. Iocoſum, cognoſces ſa-
„tis clare, velut ex ungue Indolem
„obſcuram, integro ſæculo conſpi-
„cuam.

APPENDIX.

„DVm meus Commentarius in
„librum infamem M. Iocoſi Se-
„veri Medii Viennæ, ſubjicitur præ-
„lo, Ego redux ex Moravia Ratis-
„bonam, hîc deprehendo multo evi-
„dentius, eſſe pleriſque fixum, &
„immotum, dehoneſtare, imò inſi-
„mulare errorum in fide Diſputatio-
„nem publicam, inchoatam à me, &
„collegis meis Capuccinis cum DD.
„Haberkornio, Calixto, & Crocio:
„cujus traductionis vidi, nedum au-
divi

„divi, argumenta perniciosa, mihi
„pridem ignota. Recurrit porro
„proverbium, quo magis tritum, eò
„evidentius ex frequenti experimen-
„to approbatum, scilicet,
„ *Omnia si perdas, famam servare*
„ *memento.*
„ Nec puto, ullam conditionem
„hominum persentiscere ex fama læ-
„sa plus detrimenti, quam nos Ca-
„puccinos, quippe quibus nemo ho-
„minum sit pauperior ex instituto,
„& magis exutus ornamentis, quæ
„conciliant reverentiam viris non
„adeò probis, imò notorie malis. *Si*
„*sal infatuatum fuerit, ad nihilum va-*
„*let ultra, nisi ut mittatur foras, &*
„*conculcetur ab hominibus* Talis est
„sors, & indoles Capuccinorum,
„quorum indemnitati existimo de-
„bere consuli, non solum manifesta-
„tione veritatis, sed & nonnulla con-
„fusione adversantium, quos com-
„pescat dentata humilitas, & patien-
„tia Euangelica. *Estote*, inquit mitis
„& humilis corde, *prudentes sicut ser-*
„*pentes, & simplices sicut columbæ.* Ea

,,porro, quæ nunc primum erum-
,,punt in meam notitiam, ſunt hæc.
,, Vulgatur induſtriâ diligenti, fuiſ-
,,ſe per epiſtolam, ex Vrbe datam,
,,prohibitum mihi, edere controver-
,,ſias de fide, & vacare converſioni
,,hæreticorum.
,, Propagatur exemplar litera-
,,rum, ad me ſcriptarum 8 Iulij, an-
,,ni 1653. quæ aculeatiſſime me ar-
,,rodunt in moribus, nedum in do-
,,ctrina.
,, Proſtat libellus impreſſus, qui
,,conatur evincere, me falſo expro-
,,braſſe Auctori anonymo calum-
,,niam de doctrina hæretica, mihi ab
,,illo imputata.
,, Hæc verò, & alia ejuſmodi mul-
,,to plura, ſpectant infamiam, deſti-
,,natam præfatæ Diſputationi publi-
,,cæ: quapropter illam, eatenus con-
,,ſpurcatam, volo emundare ab illis
,,ſordibus.

CAPVT. I.

Vtrum Valerianus interdicatur editione Controversiarum, & studio conversionis Hæreticorum.

PErcrebuerat hæc infamia anno
,, præterito, unde suspicabar, me
,, traduci apud ipsam congregatio-
,, nem Eminentissimorum Cardina-
,, lium, qui vacant negotijs fidei pro-
,, pagàndæ, quos per Epistolam
,, percontabar, essemnè titulo do-
,, ctrinæ non sanæ, an alio quovis,
,, delatus apud exedram illam Pur-
,, puratorum; Retuli epistolam ab
,, Eminentissimo Cardinali, tunc
,, nuncupato Pamphilio, & Præfe-
,, cto ejusdem Congregationis, da-
,, tam Romæ, 25. Aprilis, anni
,, 1653. signatam à Dionysio Mas-
,, sari, Secretario ejusdem Congre-
,, gationis, cujus authographum ser-
,, vatur apud me. Hæc Epistola me
,, certiorem facit, Patres illos existi-
,, mare, non esse consultum Comi-

,,tiis Imperialibus, ſi gravitati ne-
,,gotiorum intercedant publicæ diſ-
,,putationes de fide: diſtinguendum-
,,que inter Acatholicos, qui ſunt
,,pertinaces, & contumelioſi, &
,,illos, qui ſunt humani, & diſcre-
,,ti. Cæterùm habet epiſtola illa a-
,,liquas periodos, unde ſolutio pro-
,,poſitæ quæſtionis peti debet. Red-
,,do latinitati id, quod Italicè ſcri-
,,bitur. Exordium illius epiſtolæ eſt
,,hoc:

Opinio olim concepta de zelo, & præſtantia Veſtræ R. erit ſemper eadem apud hanc Sacr. Congregationem de prop. fide: quapropter debet tandem deponere ſuſpiciones illas, quibus perturbatur, præcipuè verò de concernentibus Diſputationes, quas Veſtra R. inivit cum Miniſtris hæreticis.
,,Tale eſt exordium: adjungo perio-
,,dum extremam. *Cæterùm Perſona, & doctrina Veſtræ R. adhibebitur in omnibus gravioribus occaſionibus, quæ contingere poſſint.* Omitto alia ejuſ-
,,modi: hæc enim ſufficiunt viris
,,candidis, & prudentibus.

C A P.

Caput II.

Satisfit objectis contra Valerianum in Epistola, ad eum data, 8. Iulij 1653.

„ AVctorem Epistolæ non pro-
„ palo : qui legit intelligat. Res-
„ pondi anno præterito, 14 Iulij : &
„ sub finem mei Responsi, exarati
„ idiomate Italico, excuso, quòd
„ non satisfecerim omnibus obje-
„ ctionibus, usus his verbis forma-
„ libus, nunc Latinè redditis;

Epistola tua complectitur centum alia capita, non concernentia negotium hoc, quæ prorsus transilio, ne te affligam, si ad singula reponerem, quæ reponenda essent.

„ Fateor me credidisse, Epistolam
„ præfatam fuisse conceptam, & di-
„ ctatam minùs consultè magisque
„ speravi suppressionem, quàm ti-
„ muerim propagationem: ut ut verò
„ successisset, malui apud Scriptorem
„ malè audire, quàm eum contristari

,,confutatione erubeſcenda. Imò ,,eadem ratione nunc quoque mihi ,,tempero à pluribus, quæ poſſem ,,dicere in rem meam, ratus, meam ,,patientiam non fore aculeatius la- ,,ceſſendam. Nullius mortalium fa- ,,vorem mercabor, proſtitutâ famâ ,,meâ. Pono illa duntaxat, que altiùs ,,penetrant, punguntque;

Adm: R. Paternitas (inquit) *non audit omnia, quæ ad me deferuntur, non dico à Ieſuitis, contra hos enim adverſum ſignum non tectæ, aut latentis alienationis erexit: ſed ab aliis laudabilibus Ordinibus, ſpectabilibusque Religioſis, & catholicis Viris, qui certè, prout ad aures meas ſæpius pervenit, longè aliter loquuntur, quàm Adm. Rev. Paternitas veſtra ſibi imaginatur.* Paulò infra: *O qualia, quibus tamen verè tangeretur, perciperet: ſed nolim Adm. R. Paternitatem veſtram contriſtatam, &c.* Tandem infra ſubdit hæc: *Imò N. ſummopere cavit, ut cùm præter me, Religioſorum quidam doctiſſimus ac præcipuus alterius Ordinis, calamo de-*

defensionem ejus suscepturus, vehementer rogavit, à propalatione unius, alteriusvè rei, Adm. R. Paternitati vestræ minùs honorificæ, abstineretur, ne hæc scandalosa contentio sumeret incrementum: &c. Hominum
,,plures sunt mali, quàm boni, sunt-
,,que proniores ad concipiendam
,,malam opinionem de alijs, quàm
,,bonam. Per Deum immortalem!
,,quid sentiunt de Valeriano lectores
,,Epistolæ illius? Ad has crimina-
,,tiones Valerianus tacet integro an-
,,no. Silentium hoc est suspectum.
,,In faciem hæc exprobrantur Vale-
,,riano, & tamen obmutescit. Num
,,contremiscit, veritus accusationem,
,,& Severitatem Iudicis? Imò ve-
,,rò; est cur ponamus trepidatio-
,,nem hanc ipsissimam causam silen-
,,tij, eò magis suspecti, quò Vale-
,,rianus est alioquin plus æquo ani-
,,mosior. Consideretur hic illius Epi-
,,stolæ textus:

Si non desierit: . . . . compelli me, & in conscientia obligari . . . non tantùm ad demonstrandum rem

omnem cum omnibus circunstantiis suæ Sanctitati, atque Eminentissim. Cardinalibus Pamphilio, & Ghisio, & Congregationi de propaganda fide, sed etiam, &c.

„ Quanta, licet non malè meritus, „patior, quia propulsaverim contra „Auctorem anonymum crimen de „doctrina hæretica! Sed dic Valeriane, quâ machinâ detrahes au„ctoritatem Viris laudatissimis, spe„ctabilibus, doctissimis, religiosissi„mis, qui, teste illâ epistolâ, te car„bone tam atro notarunt? Vndique „angustiæ. Ignoro Personas: quas, „tametsi nossem, fortassis non inces„serem pro merito. Sunt individua „vaga: sed dictorum petulantia est „præcisa, & signata. Ecquidem sa„tis intelligo ex ipsa epistola, vi„di illos esse egregios ardeliones in „exacuenda rixa. Vltronei accur„runt, suggeruntque ligna igni, plus „æquo flagranti: at vero latent sub „specie innocentiæ propugnatæ. „Tacebóne? Scio quid faciam. Sub„jiciam viros illos doctissimos, & specta-

,,ſpectabiliſſimos quæſtionibus: eos
,,agam in equuleum, quo crucientur
,,in honore, ſi non exprimant, ef-
,,fundantque in Orbem probra, im-
,,putata Valeriano. Ago ætatis meæ
,,annum ſexageſimum octavum, &
,,quinquageſimum tertium in Ordi-
,,ne Capuccinorum, in quo nulla eſt
,,dignitas, quæ mihi non obtigerit
,,aut ſuffragio regulari, aut quam
,,non abnuerim: adhibitus inſuper
,,tractandis gravioribus negotiis à
,,Regibus, Cæſaribus, & ſummis
,,Pontificibus: viſus propterea in
,,Aulis omnium penè Principum
,,Catholicorum: nec tamen ſcio, me
,,aliquando fuiſſe juridicè accuſa-
,,tum, denunciatum, aut inquiſitum.
,,Non effero, ſi quid cum laude præ-
,,ſtiti: infamiam duntaxat, quæ mi-
,,hi inuritur, detergo. Non delitui
,,ſub modio, ſed de candelabro aut
,,illuxi, aut inſordui.

,, Itaque eos, qui eatenus, ut di-
,,ctum eſt, cudunt adverſum me præ-
,,ſumptionem violentiſſimam in ma-
,,lum, ſubjicio huic torturæ: *Pro-*

nuncio, viros illos, (fortaſſis innoxios,) *eſſe Nebulones ſpectatiſſimos, doctiſſimoſque mentiri impudentiſſimè, ſi crimina illa non propalaverint*. Iu-
„dicibus verò, nominatis ad terro-
„rem meum, humillimè juxta, & fi-
„dentiſſimè dico; *Quis ex vobis ar-*
„*guet me de peccato*, cujus cognitio
„conveniat Foro veſtro? Nullum
„per DEI gratiam extitit meum
„factum, ex utero matris ad hanc
„diem, quod, vel leviter, dehoneſta-
„re poſſit meam aut præteritam, aut
„præſentem conditionem. Huc ade-
„ſtote Ardeliones: loquiminor, &
„propalanto ſuper tecta, quæ in au-
„rem dixiſtis, & mentiti eſtis.

„ Sed ſunt, qui ſentiant, his con-
„tentionibus ſcandalizari Catholi-
„cos, nedum Hæreticos. Ipſe ſum
„in eadem ſententia. Scandalum
„fuit, imputare Capuccinis, edito
„libello anonymo, doctrinam hæ-
„reticam. Huic ſcandalo conſultum
„fuit, demonſtratâ innocentiâ no-
„ſtrâ. Scandalum eſt, conſtituere
„Valerianum, ſcripto publicato, ſub

præ-

„præſumptione violentiſſima mul-
„torum criminum. Huic ſcandalo
„occurritur equuleo, ſeu torturâ
„præfatâ. Sed ſint, qui has ipſas
„innocentiæ manifeſtationes dent
„ſcandalo. His dicitur: *Neceſſe eſt, ut veniant ſcandala.*

DIductis ergo Ieſuitis in illo Equuleo, præſtolabar aut reſtitutionem famæ, aut juridicum proceſſum contra meas hæreſes, & alia crimina: at verò cœpi contremiſcere, cum intellexi, Ieſuitas deducere Principem ad Summum Pontificem, accuſaturos Valerianum, & poſtulaturos prohibitionem, imò incendium publicum, & infame mei Commentarii in Iocoſum. Sed necdum ſcio, me accuſari, multò minus prohiberi, ſuſpendi, aut ſupprimi Commentarium illum. Prodiit tamen Decretum, mihi exitiale: nempe hoc;

Decretum S. Congregationis generalis de propaganda fide, habitæ die 6 Decembris, 1655.

SAcra Congregatio, justis de causis mota, deliberate decrevit, nulli Missionario Apostolico, cujusvis gradus, conditionis, præeminentiæ, Religionis, status, &c. in posterum licere aliquod Opus proprium, seu alterius, sub quovis prætextu, per se, vel per alium, seu alios, typis mandare, absque ipsius S. Congregationis expressa licentia in scriptis in forma solita, &c. sub pœna privationis Officii, vocis activæ, & passivæ, suppressionis ejusdem Operis, & excommunicationis latæ sententiæ, ipso facto incurrendæ, ac soli Sanctissimo D. N. reservatæ: præcipiendo supradictis, & cuilibet ipsorum, ut in casu quo dictam licentiam obtineant, eandem in ipsius Operis initio imprimere teneantur sub iisdem pœnis. Non obstantibus quibuscunque privilegiis, fa-

facultatibus, licentiis, &c. etiam oretenus alias datis, ſeu conceſſis: quæ omnia & ſingula per præſens Decretum revocata omnimode cenſeantur, ac pro revocatis habeantur.

(L.S.) Concordat cum ſuo originali in Cancellaria Apoſtolica exiſtente.

Benedictus de Rubeis Cancell.

DEcretum hoc dicitur ſancitum, & promulgatum occaſione cujuſdam Miſſionarii Apoſtolici, qui ad Moſæ trajectum ediderit libellum famoſum in quendam Epiſcopum, quod mihi; velut Miſſionario, fuit à Nuncio Apoſtolica in Aula Cæſarea intimatum.

His verò præclarè geſtis, Princeps reducitur in Germaniam, Beato Ioanne à Roſenthal Ieſuita, eidem quondam à confeſſionibus, mortuo in Vrbe: Iocoſo quoque ſine joco extincto. Porrò vigore hujus Decreti deprehendi, & conſideravi me imbellem: Ego enim ſine uſu præli ſum inermis in con-

flictu contra invasores famæ bonæ, & propagatores infamiæ teterrimæ, frustra invocata tot annis auctoritate Iudicis, necdum discussis tenebris, quas Iesuitæ offundebant: quapropter cœpi timere novos assultus, præstolabar tamen auxilium ex alto. Sed non propterea desideo iners, sed, execratus Iesuiticam tyrannidem, Decretum illud apud S. Congregationem asserui subreptitium, & apud Summum Pontificem denuncio Societatem Iesuitarum, corruptam, aut hæresi, aut atheismo., observaturus, ut se defendant, ut me accusant.

Dum verò hæc actitantur, exhibetur mihi Epistola, ad me exarata à Principe, quam ubi perlegi, occurrebat exprobratio, facta à Semei Regi David, cum fugeret à facie Absolon: *Egredere, egredere* (clamat Semei) *Vir sanguinum, vir Belial: reddidit tibi Dominus universum sanguinem Domus Saul.* Semei considerabat David ejectum, profligatum, & planè exterminandum,

cui

cui propterea petulantius exprobrabat iniquitatem in Regem Saul.

Sed mi Theophile, qualem existimas tenorem illarum litterarum? Dicam paucis: Est talis, qualem Iesuitas puduit exarare sub suo nomine: Pudet & me, reponere totam Epistolam: Subjungo tamen litteras meas, ea de re scriptas ad S. Congregationem. Arrige aures, Theophile, sed subaudi Iesuitas in Persona Principis.

Eminentissimi, &c.

„ POstremis meis litteris, quas
„ prima Maji scripsi ad S. Con-
„ gregationem de fide prop. oppo-
„ sui Decreto mihi intimato subre-
„ ptionem: hisce verò expono ejus-
„ dem Decreti duplex malum, inde
„ mihi obveniens: nempeániman-
„ tur, & armantur plurimi ad con-
„ spurcandam meam famam: Ego
„ verò exuor armis defensivis.

„ Plures sunt, qui me volunt infa-
„ mem, scilicet, Iesuitæ, & tres illi

Hæ-

,,Hæretici, cum quibus inieram Diſ-
,,putationem publicam. Hi oppo-
,,nunt meæ doctrinæ catholicæ tex-
,,tus ſacros : Illi affingunt mihi Pro-
,,poſitiones hæreticas contradicto-
,,rias illis, quas ad oculum habent li-
,,bri, à me typo vulgati. Ego vero
,,Miſſionarius Apoſtolicus, de veſtra
,,auctoritate, & mandato prohibeor
,,retundere hos, & illos ſine veſtra
,,facultate, nunquam obtenta, nec, ſi
,,ſuſtinuero, obtinenda. Facti veri-
,,tatem oſtendo duobus argumentis.
,, 1. Ieſuitæ, cum diſponerent
,,publicè imputare mihi hereſim,
,,prius obtinuerunt à Vobis (Patres
,,Eminentiſſimi) prohibitionem, mi-
,,hi factam titulis honeſtis, de non
,,continuanda Diſputatione inchoa-
,,ta, & imprimendis meis ea de re
,,Tractatibus : qua prohibitione illi
,,armati, me inermi, ediderunt li-
,,bellum anonymum, quo traducor,
,,velut aſſeruerim, Primatum Ro-
,,mani Pontificis non poſſe probari
,,ex ſacro textu : tametſi meus tex-
,,tus habeat, quod non poſſit pro-
bari

„bari ex SOLO ſacro textu. Con-
„clamatumque fuit ab illis contra
„Valerianum , quaſi hæreticum,
„amotumque eo titulo à diſputatio-
„ne, & à publicatione ſuorum Ope-
„rum,me fruſtra tot annis imploran-
„te veſtram providentiam, & pro-
„tectionem , non ex defectu veſtro ,
„ſed ex induſtria , & arte Ieſuitica.
„ 2. Quoniam vero non ſum eo-
„uſque hebes, ac ſtolidus, qui patiar
„tantam infamiam , compeſcui illo-
„rum petulantiam , editâ multiplici
„Apologiâ , quam cum ferre ne-
„queant, procurarunt in Vrbe vario
„molimine edi Decretum illud, quo
„deſtituor uſu typi, non ſolùm ne in-
„clareſcam aliqua laude ingenii , &
„doctrinæ , verùm etiam ut contra
„inermem inſurgant armati edendis
„libellis ad meam infamiam. Teſtor
„Deum in animam meam , quod ab
„intimatione præfati Decreti , cœpi
„circumſpicere , ſicunde prodeat
„aliquid ejuſmodi : prodiit verò
„17 Maji , Epiſtola Celſiſſimi Prin-
„cipis Erneſti Landgravii Haſſiæ,
ſcripta

„ ſcripta ad me Rheinfelsâ, 28 Mar-
„ tii anni labentis, ſub hac ſeveriſſi-
„ ma comminatione, ſua propria
„ manu his verbis exarata:

„ *Si volueris, contra meam expectationem, ſuper hoc ſcripto reſpondere, non potero præterire, quin id ipſum Alexandro noſtro Magno oſtendi curem.*

Hæc porrò Epiſtola, quæ implet
„ ſex folia, exhibet plurima, digna
„ gravi animadverſione, quam pro-
„ pterea optarem typo vulgari, ſi
„ ſpectarem duntaxat meum priva-
„ tum commodum: volo tamen inde
„ delibare nonnulla, quæ confirmant
„ veritatem facti, quod mihi confir-
„ mandum propoſui, ſcilicet, quod
„ eâ prohibitione armentur illi, me
„ exarmato. Cùm verò multa, ut
„ dixi, ſint in hac Epiſtola digna gra-
„ vi animadverſione, unum eſt planè
„ intolerabile viro non hæretico, &
„ non infami. Ait bonus ille Prin-
„ ceps:

„ *At, prout ante-monui, ſatius erit, ſi Romam eas, atque illic defendas Rheinfelſenſem tuam aſſertionem, non poſſe*

posse nimirum Primatum Romani Pontificis (id est jurisdictionem ecclesiasticam S. Petro, atque in eo ejus successoribus concessam) ex solo sacro textu probari : si causam istam peregeris, te reducem, & victorem cum processione excipiemus, scriptumque Patris Rosenthal Coloniæ, & Moguntiæ publicis flammis deinde exuretur.

„ Hæc ille ; & paulò supra sic in-
„ quit :

Mi Valeriane, si quantum tuæ valeant experiri cupis, Romam quæso proficiscere : sumptus itineris non tantum ego largiar, sed & à Superioribus licentiam pro te petam, ut & sistere te possis coram Summo Pontifice Alexandro VII, *atque illic causam tuam agere, &c.*

„ Ait ergo, me disputantem
„ Rheinfelsæ cum Haberkornio, as-
„ seruisse has duas Propositiones,
„ quas fateor esse hæreticas :

1. *Iurisdictio Ecclesiastica Sancto Petro concessa, non potest probari ex solo sacro textu :*

2. *Iurisdictio Ecclesiastica concessa*

ſa in Sancto Petro ejus ſucceſſoribus non poteſt probari ex ſolo ſacro textu.

„ Equidem in Actis Rheinfelſinæ
„ Diſputationis, typo editis dixi:

Hanc Theſin (de Primatu Romani Pontificis) *non quimus inferre ex ſolo textu ſacro, ſiquidem in Bibliis nulla ſit mentio Pontificis Romani.*

„ In Epiſtola verò apologetica ad
„ P. Bonaventuram, ſæpius typo
„ vulgatam, & à Principe in præfa-
„ tis ejus litteris examinatam, meam
„ ſententiam de hac quæſtione ſic
„ expono:

Chriſtus conceſſit D. Petro Primatum ſuper univerſam Eccleſiam:

„ Hæc propoſitio poteſt probari
„ ex ſolo ſacro textu, ſcilicet, hoc
„ præcipuè, *Paſce oves meas.*

Chriſtus voluit, Primatum, D. Petro conceſſum, tranſire ad Epiſcopos Petri ſucceſſores:

„ Hæc propoſitio poteſt probari
„ ex ſolo ſacro textu, illo præcipuè,
Super hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam.

Petrus ſedit Epiſcopus Vrbis Romæ:

Hæc

„ Hæc propoſitio nullo modo po-
„teſt probari ex ſacro textu: proba-
„tur tamen ex traditione Apoſtolica,
„& Eccleſiaſtica.

„ Sic ego ſenſi, ſic ſentio. Id te-
„ſtantur plurimæ meæ Epiſtolæ,
„ſcripto exaratæ ad ipſum Princi-
„pem, ad S. Congregationem de fi-
„de prop. ad alios pleroſque. Id
„evincunt illi ipſi mei Tractatus, in
„quos Princeps ſuis litteris animad-
„vertit: & tamen traducor ad ſen-
„ſum contradictorium hæreticalem.
„Quid cogitem? Princeps prote-
„ſtatur, ſe non habuiſſe Socium in
„fabrica ſuæ Epiſtolæ. Quid igitur
„dicam? vel ignoro, vel ſupprimo.
„Reliqua hujus Epiſtolæ pene om-
„nia ſunt ejuſdem coloris.

„ Vt verò mihi inurat culpam do-
„ctrinæ hæreticalis, interpretatur
„teſtimonium, & laudem S. Con-
„gregationis de bonitate meæ do-
„ctrinæ, hoc Elogio.

„ *Noli autem* (inquit) *exiſtimare, mihi, aliiſque cognitam non eſſe cauſam, cur tibi, cum Ratisbonæ eſſes, Ro-*

mâ

ma mandatum fuerit, ne quos alios libros publicares: interpretaris quidem tu, id ad politicas considerationes factum fuisse, ne Protestantes inde offenderentur: at quæ verisimilitudo in eo? & cur P. Keddio Iesuitæ, aut P. Alphonso Staimos Augustiniano talis inhibitio facta non est? quorum uterque hic publicis è suggestu concionibus, alter multis editis scriptis, non cessabat in iisdem Comitiis Protestantes infestare. Certe risum mihi excusserunt approbationes, & encomia, quæ pro te citasti. Dominus Meshovius quidem, qui alias censuræ librorum præesse non solet, ut & alii Colonienses, in lætitia illa, quam de conversione mea conceperant, non fuere parci talium. At quis non novit, quam facile istæ approbationes impetrentur, dum multa in honorem personæ, quæ talia petit, transmittantur: quod si ad exactam, & rigidam incudem revocanda essent, asperiorem censuram vix effugerent. Hæc ille.

„ Vt autem profundius eradicet
„opinionem de bonitate meæ do-
ctrinæ,

,,ctrinæ, alio argumento enervat
,,vestram ea de re sententiam, exa-
,,ratam litteris ad me datis, conce-
,,ptis, & subscriptis à Secretario
,,S. Congregationis, inquit,

Literæ autem D. Massarii, qui Congregationi de pr. f. à secretis est, parum ad rem faciunt: aliter enim per civilitatem vix poterat tibi respondere.

,, Princeps non est benè informa-
,,tus: ego enim nullam Epistolam
,,accepi unquam ab illo D. Secre-
,,tario: tantum ille abest à partiali
,,affectu erga meam Personam. Ve-
,,rùm sufficitur alia objectio, si hæc
,,non censeatur congrua: nimirum
,,sic succedit textus Epistolæ:

Minus benè etiam ergo Patres Societatis affectus (scilicet Massarius) tuo in eosdem odio tanto promptius potuit velificari.

,, Cum vero hisce interpretationi-
,,bus obstaret non damnatus Romæ
,,meus Commentarius in M. Ioco-
,,sum, quid comminiscitur, ne, vel
,,hinc, extet argumentum, meam
,,doctrinam non esse damnatam in

,,Vrbe? Sic interpretatur neglectam
,,censuram:

Noli autem existimare, tui causa non prohibitum fuisse Romæ Commentarium tuum: contigisset id haud dubie, nisi prudenti consilio consultius visum fuisset talia supprimere, ne magis curiositas ex prohibitione accenderetur.

,, Hic Commentarius non fuit ve-
,,nalis: nec ejus ullum exemplar fuit
,,ulli communicatum, nisi ex mea
,,dispositione, qui servabam omnia
,,exemplaria, quæ non fuerunt sup-
,,pressa.

,, Itaque siquis censeat de mea
,,Doctrina ex sententia hujus Prin-
,,cipis, ea est hæretica. Quid vero
,,sentiat de mea Persona, declarat
,,hoc Elogio:

Facile hinc apparent motus animi tui: & quidem de te metuendum fuisset post causam tuam Romæ damnatam.

,, Nimirum, si ea damnatio non
,,fuisset dissimulata prudenter. At
,,vero quid in eo casu deliberasset
,,Valerianus? paucis innuit.

Vidi

Vidi enim (inquit) te multo majores, cum semel laxarunt fræna affectibus suis, in quas postea miserias se non præcipites dederant?

„ Demum occurrit famæ universali de mea cooperatione ad ejus „ reductionem ab hæresi ad fidem „ catholicam, quam expungit, ac denigrat sequenti contestatione.

Inter alia autem, quæ in te displicere possunt, jactantia tua ista est, qua nunquam non gloriaris de tua Apostolica ad has Rheni partes missione, quam tu quidem cum ipse sollicitaveris, non decebat de ea tantum triumphum agere, & tanquam si multa eximia patraveris, te efferre. Crede mihi, non ita affectus erat P. Rosenthal. Præstitisti forte aliquid ad Conjugis meæ conversionem, in qua Deus tua opera uti voluit: at extra hanc, non est, quod alia tibi trophæa fingas. Baronis Boniburgii conversio ad fidem catholicam falso tibi ascribitur æque, ac mea; uterque enim nostrum plus profecit lectione librorum de fidei controversiis, quam colloquiis Religioso-

rum, & debemus id donum divinæ miserationi, & gratiæ. Non dico hoc ideo, quod me tui pudeat, prout tu id interpretaberis, sed ut veritati patrocinium præstem. De dotibus tuis, quas Deus tibi non temnendas largitus est, plus præsumis, quam debebas, abutens illis ad fastum, & vanitatem. Ipse nosti, cum primum me Viennæ apud Amalphitanum Principem vidisti, me jam semina catholicæ venitatis in pectore fovisse : tu autem ultro (id est falsissimum) *per litteras operam tuam Romæ obtulisti, ut huc veniendi potestas esset, putabas nimirum pro Dei gloria, aut, quod vereor, pro tua quoque gloria, aliquid magni præstandi occasionem fore.*

„ Hæc Princeps : qui insuper tri-
„ buit meæ fœlicitati, quod Hæreti-
„ ci, à se provocati, noluerunt me-
„ cum disputare, velut sim impar pro
„ tali munere.

Debes autem (*inquit*) *hoc fortunæ beneficium, quod tres illi Protestantium hæreticorum doctissimi Calixtus, Crocius, & Haberkornius, metu aliquo,*

ne

ne inter ſe diſcordes in mutuas rixas prorumperent, Francofurtum venire recuſarunt, ſi enim eò veniſſent, quæſo quid de te factum fuiſſet?

„ Hæc ſane, & alia multa, quæ „habet ejus Epiſtola, objiciuntur „mihi, acerbe ſatis: & tamen excu- „ſat, quod acerbiora cohibeat.

Operæ pretium (ait) non eſt longiori refutatione omnium aliarum tuarum calumniarum, & ineptiarum immorari, quas contra B. Patrem Roſenthal, totamque Societatem effutiiſti, &c.

„ His ergo à me relatis, probatum „volo Vobis (Patres Eminentiſſimi) „veſtras prohibitiones, de non e- „dendis meis Operibus, animaſſe, „& armaſſe, animare, & armare „Hæreticos, & Ieſuitas, ad conci- „liandam mihi infamiam hæreſeos, „& morum corruptorum, me exar- „mato: quibus præpeditus talia pa- „tior. Chriſtiano pudori lito ne- „glectam exaggerationem hujus fa- „cti. Vos ipſi, Patres ſapientiſſimi, „recogitate, quæ prudens reticeo, „& decernite decernenda: meque

„ſubducite à dura neceſſitate con-
„ſulendi meis rationibus ex dictami-
„ne legis naturalis, ubi deficiat au-
„ctoritas publica, cui humillimè
„commendo cauſam meam. Dabam
„Viennæ, 27 Maij. Anno 1659.

His adiungo Epilogum, ceu coronidem harum litterarum, qua complectitur quidquid infandi, & nefandi imputari poſſit Homini ſpurciſſimo. *Imo, inquit, ſecurus ſum, ſi quis decimam partem tuorum defectuum monſtret, illum à conſortio Ordinis iſtius protinus eliminandum.* Non tamen nominat meas blaſphemias, adulteria, fornicationes, ebrietates, homicidia, aut ullum aliud flagitium: retuli enim omnia ejuſmodi ad S. Congregationem in præfatis litteris.

Quid tibi videtur, Theophile? Dicam, quid mihi videatur. Hoc ipſum, quod tibi. Volo tamen expendere accuratius hanc antilogiam, inſerendam, defuncto Valeriano, Annalibus, in quibus infa-

mia

mia Valeriani cenſebitur inter portenta, & miracula Societatis: Contraho potiora in unam ſummulam.

Imputantur mihi præciſè in terminis duæ Hæreſes.

Pronuncior damnatus hæreſis à Summo Pontifice.

Siquid boni operis præſtiti, id vertitur vitio procuratæ laudis humanæ.

Si quæ talenta mihi ſunt a Deo conceſſa, vituperantur, ut malé impenſa.

Demum contemnor, velut indignus, qui vivam in Ordine Capuccinorum.

Hæc eſt Synopſis caluminarum, quæ, ut exprobratæ in faciem, evaſerunt in contumelias, & convicia, quibus reſpondet neglecta in litteris conſueta urbanitas, verſa in ſeveritatem Perſonæ indignantis & caſtigantis ſcelera, &infamiam.

Porrò hæc indignatio tranſit à Mardochæo in univerſam gentem

Capuccinorum. Capuccini ſunt ignorantes ; ridiculi; inepti Miſſionibus apoſtolicis:alta præſumentes: ſunt ſcandalo hæreticis ob præſumpta merita ex vitæ auſteritate: demùn cùm exeunt clauſtrum, ſunt piſces extra aquas, & propter a pellendi ex S. Goare.

Heu me! *Quid ſum miſer nunc dicturus : quem Patronum rogaturus : cùm vix iuſtus ſit ſecurus ?* Non tamen dejicior. Teſtor Deum, quod de imis viſceribus cordis mei parco Ieſuitis : oro Deum pro illorum incolumitate, paratiſſimus ad obſequia : imò me miſeret eorum. *Quomodo obſcuratum eſt aurum optimum !*

Nihilominus conſulere oportet meæ famæ ab hac inſectatione, & Eccleſiæ catholicæ ab hac peſte.

Meam famam ſcio non eſſe læſam apud illos, quibuscum convivo: apud alios verò, qui me ignorant, nec aliunde ſciunt, quàm ex Ieſuitarum induſtria, peſſimè audio: horum verò ſunt multa centena millium. Ieſuitæ ſervant in

cavea

cavea famam alatam, quam emittunt, pervaſuram celerrimè Regna, & Provincias, nedum Vrbes, & familias. Ad nutum Chori-magiſtri clamant, & concinunt Muſicantes: Ad nutum unius Ieſuitæ, laudantur, & vituperantur, quos volunt: Sunt in ſcholis multæ centuriæ Scholium, qui eadem die implent vocibus illis Vrbem quantumvis magnam: taceo reliqua ejuſmodi adminicula.

Mea porrò infamia urit conſanguineos, affines, Ordinem Capuccinorum, atque inſuper eſt indecora Catholicis: & licet duplici editione mei Comentarii in Iocoſum obſtiterim qualitercunque, tamen, cùm ille Commentarius nec ſit, nec fuerit venalis, pauca enim exemplaria communicavi prudentioribus, exiſtimavi id ſufficere ad ſedandum pruritum calumniandi: Sed, ut vides Theophile, plaga refricata manavit ſanguine.

Conſulturus ergo meæ famæ, cogor innuere aliqua, ex quibus

Homines, ſanæ mentis intelligant, me fore Aſinum ſtolidum; inſuper ſuſpectum hæreſeos, & ſceleratum, ſi judicium de falſitate calumniarum non ejiciam ad victoriam.

Nil omnium confirmat Ieſuitarum impoſturas vehementius illo Decreto, quo prohibeor edere quidquam meorum Operum. Illud eſt, inſtar ſigilli apoſtolici, appenſum authographo, ex quo damnor hæreſeos, & ſcelerum infandorum.

Decretum hoc ſuaſit Celſiſſimo Langravio Erneſto, eſſe veriſſimas criminationes Ieſuitarum contra Valerianum. Cur non ita crederet vir prudens? cur inde vir candidus, & amans fidei catholicæ, non exprobraret mihi hæreſes, & ſcelera mea?

Ridet ille, rident illi laudes, mihi tributas ex Vrbe, oppoſitas factis ex eadem Vrbe. Sugillant illi meam ſtoliditatem, quod his laudibus propulſaverim exprobrationes

nes mihi factas in proſcenio Eccleſiæ.

Quàm rident omnes, ac ſinguli univerſalitatem illius Decreti, quaſi non petat unum Valerianum! Sed illud eſto ſancitum, ac promulgatum in Orbe univerſo per modum legis, obligantis omnes, ac ſingulos Miſſionarios Apoſtolicos totius Eccleſiæ: quanti eſt hæc lex humana, ut nequeat diſpenſari in caſu infamiæ, inde graſſantis contra Virum, nec citatum, nec auditum, nec exauditum: contra, inquam, virum grandæuum, optimè meritum de ſede apoſtolica: qui inſuper vixerit annos quinquaginta ſeptem Capuccinus, non eiectus, ſed promotus, aut vocatus ad ſupremas totius Ordinis præfecturas.

At negatur, illo Decreto abſolutè prohiberi typum, ſed illum duntaxat, qui exercetur ſine ſpeciali facultate Sacræ Congregationis.

Sumus fungi? Si uni Valeriano ſic inhibetur typus, poſt infandas

criminationes Iesuitarum, insanit, qui non intelligit, illum eo Decreto trahi in suspicionem violentam hæresium, & aliorum scelerum.

Sed esto: teneatur Valerianus petere facultatem à S. Congregatione: quare ergo non petit? Imò postulavi, & expostulavi per annos sex, nec tamen obtinui. Paucis te volo, Theophile: Conscripsi anno 1653, Disputationem, habitam cum D. D. Petro Haberkornio, Ioanne Crocio, & Georgio Calixto, quam, præter ordinarias censuras, jussus ex Vrbe, tradidi examinandam Nuncio Apostolico, tunc Ratisbonæ agenti, & Episcopo illius loci, à quibus laudatur Opus; negatur facultas imprimendi: præcipitur transmitti ad Vrbem, ibi examinandum accuratius, nec tamen toto quinquennio quidquam rescribitur. Imò illi, ad quos dicitur directum, negant, se illud accepisse, aut vidisse, Nuncio præfato ostendente Epistolam in contrarium.

Quid

Quid hoc monſtri ? Exhorreſcis , Theophile , Romam innui ream everſæ juſtitiæ ? Nil minus. Nilve quod mireris. Quid ſibi vult Spiritus Sanctus , cùm ſic monet : *Noli reſiſtere contra faciem potentis , nec coneris contra ictum fluvij , &c.* c. 4. Iuſtitia apud Principes juſtos , & prudentes , everſa arte, & potentiâ Miniſtrorum , eſt frequens : Iuſtitia verò , everſa aſtu, & potentiâ Ieſuitarum , eſt multò frequentior : neque aliud quidquam ſic tonant in Orbe afflicti, & oppreſſi , quàm Ieſuiticam tyrannidem , exercitam in plurimos , & irreverentiam in Principes , quorum miniſterio abutuntur.

His porrò enarratis , quid conſilij mihi ſuggeris , Theophile ? Infamia inuſta non poteſt fingi execranda , & ſpurca magis: prohibeor jure naturæ , & ex lege divina illam tolerare.

Extrema quæque , & mortem (ſalvâ conſcientia) malo ſubire quàm non obſiſtere.

Iesuitæ, toto sexennio postulati apud Iudicem competentem tot calumniarum, contumeliarum, &conviciorum, non puniuntur.

Iesuitæ vel non prohibentur insectari ulterius, vel prohibiti non parent.

Mihi, esurienti, & sitienti justitiam, nulla administratur.

Diffamatio præfata confirmatur vehementissimè illo Decreto, sancito, & promulgato à Iudice, cujus justitiam, & protectionem imploravi.

Prostant venalia Opera eorum Acatholicorum, quibuscum disputavi, à quibus traducor in triumphum, quasi aut profugus, aut ejectus à Disputatione.

Meæ Responsiones, quibus illi convincuntur, & norma habitæ Disputationis comprobatur, supprimuntur in Vrbe.

Exclamo, & peto, aut puniri si malus, aut compesci Iesuitas, si innocens, & neutrum obtineo.

Annos plus quadraginta impendo Operi philoſophico, & Theologico ad publicam utilitatem, quod prohibeor edere.

Dedi Orbi illa Specimina ingenii, & doctrinæ, ex quibus Viri non vulgares ſperant incrementa veritatis abditæ: id verò exhorrent, & præpediunt Ieſuitæ.

Recuſavi Miſſionem Apoſtolicam, velut intolerabilem Ieſuitis, qui, poſt excitatas alias turbas, eſſent tandem commoturi contra me ipſam Congregationem de eâ propagandâ, Summumque Pontificem: & tamen coactus ſum, quod reliquum eſt meæ ætatis impendere huic miniſterio.

Annis triginta laboro, graviſſima perpeſſus, cum emolumento fidei catholicæ, ſine impenſis, ſine mercede.

His, inquam, recenſitis, quid conſilii mihi ſuggeris, Theophile, qui iſta legis? Ego, qui iſta ſcribo, ſcio, quid faciam. Conſolidabo veritatem meæ Doctrinæ: & eni-

teſcere faciam meam innocentiam, traductam ad forum humanum, & ad Orbis judicium. Aggredior id operis. Hæreſes mihi imputatæ excuſſæ ſunt, velut à ſilice, ex hoc meo textu:

Poſt ætatem D. Petri, Pontifices Romani ſucceſſores ejus habent auctoritatem infallibilem in proponenda, & declaranda univerſæ Eccleſiæ, ex cathedra, fidei Chriſtianæ doctrinam, & juriſdictionem ſegregandi à cætu fidelium eos omnes, qui contumaciter eam pernegant. Hanc, inquam, theſin non quimus inferre ex ſolo ſacro textu, ſiquidem in Biblijs nulla ſit mentio Pontificis Romani: ſed neque ab auctoritate Iudicis Eccleſiaſtici poſſumus præciſe, ſine argumento theologico, confirmare illam theſin: Nos enim inter Decreta Eccleſiaſtica, fidem concernentia, nullum ſcimus, quod Pontifici Romano tribuat expreſſè infallibilitatem auctoritatis.

Profiteor in medio Eccleſiæ catholicæ paulò explicatius quàm feci, meam de illa quæſtione ſenten-

ten-

tentiam, pridem à me publicatam in Vrbe apud præcipuos S. R. C. Cardinales, hoc ſcripto.

NODVS QVÆSITVS IN SCIRPO VALERIANI MAGNI

Fratris Capuccini.

Ad P. LVDOVICVM à Salice, Sacerdotem ejuſdem Ordinis.

„TVa charitas, & prudentia, „mi chariſſime Ludovice, „deſiderat reſcire rationem, „cur in Disputatione anno 1652. „habita cum D. Petro Haberkornio, „dixerim, me non ſcire ullum tex„tum ſacrum, nullumue Decretum „Oecumenicum, quod præciſè in „terminis tribuat infallibilitatem „Pontifici Romano, difinienti ex „cathedra quæſtiones de fide: Vide„tur enim tibi, me hinc debuiſſe ti„mere tempeſtatem poſt exortam: „nec tamen me, ob id, exiſtimas minus

,,minus circunſpectum : quapro-
,,pter curioſus inquiris rationem
,,hujus facti, velut arcanam.
,, Tuo poſtulato paucis ſatisfacio,
,,tibique revelo id, quod nolebam
,,credi factum ex intentione directa.
,,Diſponebam meo exemplo, & te-
,,nore mei argumenti theologici pro
,,auctoritate Pontificis Romani,
,,cautè revocare,ſi quirem occaſione
,,illius Diſputationis, pleroſque
,,modernorum Theologorum ab il-
,,la præciſa *Infallibilitate*, ad eam
,,loquendi formulam, quæ ſervatur
,,ab Oecumenicis Concilijs, &
,,Summis Pontificibus : ſcilicet ad
,,illam præcipuè, quam citavi ex
,,Concilio Florentino, cui inter-
,,fuit Eccleſia latina, & græca, cum
,,Eugenio IV Pontifice Romano,
,,Ioſepho Patriacha Conſtantinopo-
,,litano,interveniente ipſo Imperato-
,,re Orientis : in quo Concilio legi-
,,tur hoc Decretum :

Item diffinimus, Sanctam Apo-ſtolicam Sedem, & Romanum Pon-tificem in univerſum Orbem tenere pri-

primatum, & ipſum Pontificem Romanum ſucceſſorem eſſe B. Petri, Principis Apoſtolorum, & verum Chriſti Vicarium, totiusque Eccleſiæ caput, & omnium Chriſtianorum Patrem, & Doctorem exiſtere: & ipſi in B. Petro paſcendi, regendi, & gubernandi univerſalem Eccleſiam à D. N. Ieſu Chriſto plenam poteſtatem traditam eſſe: quemadmodum etiam in geſtis Oecumenicorum Conciliorum, & in ſacris Canonibus continetur.

„ Ex quo Decreto, ego Theolo-„gicè intuli:

Ergo Pontifex Romanus, cùm definit ex cathedra quæſtiones de fide, non poteſt errare.

„ Huc collimabat ſeries meæ Diſ-„putationis: videlicet, exiſtima-„vi, & etiamnum exiſtimo, Theo-„logos nec debere, nec juridicè „poſſe urgere ullum, ſub nota hæ-„reſis, ad aſſenſum aſſertionis à ſe „illatæ: ſufficere, ſi urgeamur ad „eam fidei profeſſionem, quam „decrevit Eccleſia: ſufficere, in-„quam, ſe profiteri inter Chriſtia-

nos

nos Catholicum, tametſi quis nolit eſſe Thomiſta, Scotiſta, Ieſuitaſta, &c.

Vide, ac conſidera hunc textum ex ſecunda Actione Capuccinorum, impreſſa Coloniæ: *Sed prius diſtinguimus Iudicem Eccleſiaſticum à Theologo: Iudex Eccleſiaſticus jurisdictione directivâ proponit, & declarat doctrinam fidei Chriſtianæ, quam qui non crediderit, condemnabitur: & coërcitivâ damnat hæreſim, & ſeparat hæreticum à cœtu fidelium. Theologus verò caret omnî poteſtate cöercitivâ: directivam autem habet ſine ulla juriſdictione: ſcilicet, non aliam ab illa, quam exercet Orator ſupra Auditores, vel ad ſummum Magiſter ſupra diſcipulos. Non tamen negamus, nonnullos Theologorum ſibi conciliare actoritatem à doctrina, & à ſanctitate, alios infamiam, & ſuſpicionem erroris ab ignorantia, & mcribus corruptis: quapropter qualitates perſonales Theologorum diſtinguendæ ſunt à pondere argumentorum. Hinc doctrinæ gratia*

Decre-

Decretum legitimi Iudicis de doctrina fidei, *dicimus* Argumentum catholicum, *quatenus obligat universam Ecclesiam*; *Sententiam verò Theologi de doctrina ejusdem fidei*, *dicimus* Argumentum theologicum.

„ In Actione verò Capuccinorum
„contra D. Georgium Calixtum,
„impressa Coloniæ, his verbis cir-
„cumscribimus nostram sententiam
„de infallibilitate Summi Pontifi-
„cis:

Verum ne allucinêre circa nostram conclusionem, *distinguimus*, *quod auctoritas Papæ sit infallibilis*, *à sententia*, *quod Christiani teneantur profiteri hanc infallibilitatem. Nos theologicè dicimus*, *auctoritatem illam esse infallibilem: at non intulimus*, *fideles Christianos obligari ad ejus professionem: obligantur tamen sub anathemate admittere Decreta fidei*, *inde emanata. &c.*

„ Plura in hanc sententiam dixis-
„sem, si ea Disputatio non fuisset
„eversa à Iesuitis, damnantibus
„hanc meam cautelam: & quidem
eâ

,,eâ ſeveritate, ut non ſolum velint, ,,Iudicium Epiſcopi Romani pro- ,,nunciari præciſè infallibile, ſed, id ,,poſſe conuinci ex ſolo ſacro textu, ,,ſcilicet absque traditionibus apo- ,,ſtolicis, & eccleſiaſticis: qua- ,,propter toto Orbe conclamatum ,,eſt ab illis contra Valerianum, id ,,negantem. Fateor, me ſic ſenſiſ- ,,ſe, & ſentire: ſcilicet, ſecerno ,,Depoſitum ſacræ Doctrinæ, fir- ,,matum auctoritate Dei revelantis, ,,& Eccleſiæ docentis, à placitis ,,Theologorum, quorum plerique ,,ſuaderi poſſunt Acatholicis, non ,,tamen velut creditu neceſſaria ex ,,Decreto Eccleſiæ. Quapropter ,,liceat mihi, tàm atro carbone no- ,,tato, humillimè monere ſapien- ,,tiores; ut, reducturi hæreticos ,,ad fidem catholicam, urgeant pri- ,,mo, & præcipuo loco Depoſi- ,,tum ſacræ Doctrinæ, deſinant- ,,que fatigare Acatholicos doctri- ,,nis notæ inferioris. Fateor, me ,,etiamnum mirari conſilium Ieſui- ,,tarum in Colloquio Ratisbonenſi,

„in quo posuerunt hanc ipsorum „thesin, quam tamen abrupto Col„loquio non probarunt ullo argu„mento.

Iudex generalis, legitimus, ordinarius omnium controversiarum, quæcunque possent oriri in negotio religionis, est Pontifex Romanus, sive solus definiat aliquid, sive definiat cum Concilio generali. Iste Iudex semper est infallibilis, quando ex cathedra definit, ut Pontifex, nulli errori obnoxius &c.

„ Hæc Assertio involvit hæc præ„dicata de Pontifice Romano:

Est judex omnium controversiarum, quæ oriri possunt in negotio religionis.

Est judex generalis.

Est judex legitimus.

Est judex ordinarius.

Est judex, sive solus definiat aliquid, sive cum Concilio generali.

Est judex semper infallibilis, quando definit ex cathedra, ut Pontifex.

Est judex nulli errori obnoxius.

„ Nonne consultius fuisset pone„re hanc thesin ex Concilio Florentino?

Pon-

Pontifex Romanus est successor D. Petri Principis Apostolorum : tenet primatum in universum Orbem : est verus Christi Vicarius : totiusque Ecclesiæ Caput : & omnium Christianorum Pater, & Doctor : cui a D. N. Iesu Christo in Beato Petro tradita est plena potestas pascendi, regendi & gubernandi universam Ecclesiam.

Vel hanc ex professione fidei, præscripta à Pio IV, post confirmationem Concilii Tridentini :

Sancta Catholica, & Apostolica Romana Ecclesia est omnium Ecclesiarum Mater, & Magistra : Romanusque Pontifex est Petri Apostolorum Principis successor, ac Iesu Christi Vicarius, cui vera obedientia præstanda est à Christi fidelibus.

„ Hæc sapiunt Spiritum, recto-
„rem Ecclesiæ : illa disputantur in
„Scholis. Nimirum, visum est Spi-
„ritui Sancto & Ecclesiæ Patribus,
„in decursu sexdecim sæculorum ir-
„ritatis petulantia hæreticali tot
„Hæresiarcharum, definire, sicut
„dixi, & non aliter, Auctoritatem,
& Iu-

„& Iuriſdictionem Pontificis Ro-
„mani. Haberemus ex cœtu Hæ-
„reticorum plures Catholicos, ſi
„Iuriſdictio Pontificis proponere-
„tur illis, ut jubent ipſi Pontifices.
„Quapropter conſultius duxi inire
„Diſputationem ad normam œcu-
„menicam, quàm ad exemplum Ie-
„ſuitarum.

„ Sed vir, profeſſione Catholicus
„opponit, ſub ficto nomine Iocoſi
„Severi Medii heretici, auctoritatem
„Eccleſiæ decernentis eſſe nullam.
„Miror ignorantiam. Scio hæreticos
„detrahere Concilio generali aucto-
„ritatem definendi quæſtiones de fi-
„de: ſed num, hac detracta, de-
„traxerunt & fidem hiſtoricam? Te-
„ſtatur in Concilio Florentino Ec-
„cleſia Orientalis, Romanum Pon-
„tificem apud illum ſemper fuiſſe
„creditum talem, qualem definivê-
„re: id verò mihi argumentanti ſuf-
„ficiebat.

„ Inſtat porrò, definitionem Pon-
„tificis eſſe inefficacem, ſi non de-
„claretur infallibilis. Hæc obiectio
non

„non poteſt moveri ab Hæreticis,
„qui nullum recipiunt Decretum
„Eccleſiæ, ut ab auctoritate infalli-
„bili. Catholici verò ſciunt ex De-
„creto Eccleſiæ, Papam eſſe Vica-
„rium Chriſti, &c: ex conſequen-
„tia verò theologica inferunt eam
„infallibilitatem. His ſatisfactum pu-
„to quæſito tuo, mi chariſſime Lu-
„dovice.

HAbes, Theophile, expreſſam meam ſententiam de illa quæſtione: ſed putaſne, Ieſuitas, tot turbis excitatis toto ſexennio, iviſſe everſum ſententiam illam? Minimè. Exhorruerunt Diſputationem meam publicam in Imperio, quod eſſet præferenda eorum Colloquio Ratisbonenſi. Pono antitheſin inter utramque Diſputationem.

Illorum Colloquium nullam habet fidem certam Protocolli: Noſtra Capuccinorum Diſputatio habet indiſputabilem, & indiſputatam.

Illorum Colloquium non fuiſſet dura

durabile ſine incommodis graviſſimis, & conſequenter non durabile in multos dies: Noſtra Diſputatio potuiſſet extendi ad annos cum voluptate legentium acta, & commoditate Diſputantium.

Illorum Colloquium excipiebat calamo ſenſum verborum, vocetenus prolatorum: Noſtra Diſputatio edebat typo acta, venalia, & expoſita Orbi univerſo.

Illorum Colloquium recuſavit ſcriptionem Actorum ad litteram, quam urgebant Antagoniſtæ: Noſtra Diſputatio urgebat impreſſionem actorum, quam, tametſi eſſet pacta, detrectarunt.

Illorum Colloquium rejecit probationem theſis de auctoritate Pontificis in poſtremum locum: Noſtra Diſputatio protruſit eandem theſin ad primam actionem.

Illorum Colloquium fuit abruptum de conſilio Ieſuitarum, ſicut credere fas eſt: Noſtra Diſputatio fuit præpedita, Antagoniſtis non edentibus acta ad normam pactam utrinque.

Illorum Colloquium posuit hanc thesin: *Judex generalis, legitimus, ordinarius omnium controversiarum, quæcunque possunt oriri in negotio religionis, est Pontifex Romanus, sive solus definiat aliquid, sivè definiat cum Concilio generali. Iste Judex semper est infallibilis, quando ex cathedra definit, ut Pontifex, nulli errori obnoxius:*

Nos Capuccini posuimus hanc: *Post ætatem D. Petri, Pontifices Romani, successores ejus, habent auctoritatem infallibilem in proponenda, & declaranda universæ Ecclesiæ ex cathedra, fidei Christianæ doctrinâ; & jurisdictionem segregandi à cœtu fidelium eos omnes, qui contumaciter eam pernegant.*

Censeant, qui volunt, utra duarum Thesium sit minus obnoxia contradictioni. Quæ sunt illæ controversiæ, quæcunque possunt oriri in negotio religionis? Quæ illa negotia? Pudet. In negotio religionis sapere oportet ex norma Pontificum Romanorum, & Concilio-

ciliorum generalium. Denique numera, Theophile, converſos ad fidem catholicam ex illo Colloquio. Hæc add iderim pro ſtabilienda catholica veritate doctrinæ Capuccinorum, in præfata Diſputatione.

Supereſt declaratio meæ Innocentiæ, quam deſpero obtinere à Iudice, non ex ejus iniquitate, ſed obſtante Ieſuitarum arte, & potentia. Heu quanta, & qualia omittuntur, juſto terrore malorum, imminentium à Ieſuitis! Vis Theophile, dem unum, vel alterum ſpecimen iniquiſſimi facti, juſte permiſſi, formidine majoris mali?

Ieſuitæ volebant, ut dixi, Capuccinos extorres à S. Goare, & ab adminiſtratione illius Parochiæ: quæ emigratio, cum ſupponeret Ius Epiſcopale, non admittebatur. Quid conſilii ex arcano penu theologico ſuggeſſère Ieſuitæ Principi? Decrevit, præcepit, intimavitque emigrationem his formalibus verbis:

Denique, Cum Princeps sacrum hunc, & Seraphicum Ordinem peculiari affectu veneretur, & complectatur, vehementer doleret, si cogeretur denique uti jure suo, atque aliter, quam quædam Ordinis membra velint, incommoda ab Ecclesia Dei, ipso S. Ordine, domo, & patria sua amovere: nam omnino, atque irrevocabiliter statuit efficere, ut hæc ærumna desinat, usurus jure suo Principali, & territoriali, nisi intra duorum adhuc mensium spacium P. P. Capuccini ipsi honori suo consulant, vel ultro, vel S. Congregationis, aut Illustrissimi Nuncii auctoritate compulsi, ex Oppido S. Goaris emigrent: longiorem vero moram illis nequaquam indulgere decrevit, sed elapso illo bimestri abhinc tempore, si aliunde remedium adhibitum non fuerit, rebus suis, per emigrationem Capuccinorum, ipse jure suo, quo poterit, optime prospiciet.

Scilicet, coguntur Capuccini jure territoriali deserere Parochiam, tametsi Nuncius Apostolicus, & S. Congregatio, Eminentissim.

tissim. Cardinalium, negotiis propag. fidei præpositorum, cui præsidet Summus Pontifex, nollent amovere eos ab illa Parochia. Præclarum sane tyrocinium Principis, noviter conversi ad fidem catholicam, instillatum à Iesuitis, ut ob id majoris gloriæ Dei Capuccini debeant pelli, & Iesuitæ intrudi.

Scio Regem aliquem petiisse à Summo Pontifice Ecclesiam alterius Ordinis in proprietatem Iesuitarum: quâ concessâ, lamentabantur spoliati: quibus Pontifex respondit, *Rex intimavit, se suopte jure concessurum illam, si abnuo: Ego vero sub hac comminatione dabo & Vaticanam.*

Hæc retulerim, ut noscas, quibus imputes justitiam, à me desperatam. Sed deficiente auctoritate Iudicis, quid facturus es Valeriane?

Huic pesti oppono hoc antidotum:

Ajo, hanc insectationem Iesuitarum, continuatam integro sexennio

contra Valerianum, involvere aut hæresin, aut atheismum.

Si Iesuitæ censent, hanc insectationem esse moraliter bonam: Si Iesuitæ censent, hanc insectationem non involvere culpam mortalem: hæc illorum sententia est hæretica, quam si nolint abjurare, sunt formaliter hæretici.

Si Iesuitæ sciunt; hanc insectationem involvere culpam mortalem, nec tamen toto sexennio pœnitent, famamque restituunt, suspecti sunt atheismi.

At excusas, Theophile, Societatem, regesta hac culpa in Personas privatas de illa Societate. Vtinam quirem sic sentire. Obstant innumera ejusmodi eorum facta in utroque hemisphærio Orbis terrarum, publice decantata, & execrata, non tamen emendata, multo minus punita.

Obstat huic exceptioni manifesta distinctio actionum Societatis ab actionibus alicujus Socii. Hanc, paucis à me expositam, Summo Pontifici, hic appono:

Con-

Constituo regulam discernendi eas actiones Iesuiticas, quæ fiunt auctore ipsa Societate, ab aliis, quæ privatis personis debent attribui. Illæ igitur actiones, de quibus consultant Superiores locales, & Provinciales, deliberatque Præpositus generalis, attribui debent ipsi Societati: cum enim de communi consensu totius Societatis solus Generalis habeat, ut dictum est, jus deliberandi de illis, quæ concernunt & intrinseca, & extrinseca Societatis, necessario opus ejus sunt opera Societatis, rata habentis, quæ ab illo fiunt: quem si crederent, incidisse in aliquam culpam mortalem, ex tenore Constitutionum Societatis, obligantur loco movere, & alium sufficere loco ejus. Accedit, quod Generalis, tametsi solus, deliberet, consulit tamen plurimos, adhibetque plurimos ad exequendum deliberata. Si ergo Iesuita irascatur, si percutiat, si quid ejusmodi faciat: hæc non sunt imputanda Societati, sed viro privato. Sin vero edat librum; si promoveat apud Principem mancipium Societatis, quantumcunque stolidum:

si alia ejusmodi disponat, quæ vehementius fieri inhibentur inconsultis Superioribus: hæc tribuenda sunt Societati, tametsi (ea est ars Iesuitica) ipsi ea imputent privatis Iesuitis, quos ad speciem vituperant, loco movent, alibi cum fœnore promovendos. Hæc est regula discernendi Iesuitarum actiones privatas ab illis, quæ obveniunt à Societate.

Itaque insectatio ista fit à Societate, quam ejusmodi actionibus, & commissionibus censeo fovere aut doctrinam hæreticam, aut atheismum. Adesto Theophile.

Ego sum solus: illi vero triginta millia, stipati favore, & auctoritate Principum, Regum, Cæsarum, Pontificum: edant ergo coram Iudice competente unum apicem meæ Doctrinæ, discordantis à fide: edant unam malam actiunculam meæ vitæ, exantlatæ in decursu annorum 73: & ostendant, ob ejusmodi defectus licuisse sibi sic me insectari. Quod est meum peccatum? quæve iniquitas mea? Scis Theo-

Theophile ? Dicam. Fama tulit, me convertiſſe ad fidem catholicam duos Principes: id facti eſt inexpiabile apud illos Socios.

Exhorreſco cogitare, nedum enumerare ſexcenta capita, diſtinguenda in hac unica mea inſectatione. Tolluntur merita: aboletur bona fama: inducitur infamia hæreſium, & macula ſcelerum: tranſeunt à Mardochæo ad gentem univerſam. Heu, mendacia multa, conſpicua, impudentiſſima! Heu, abuſus Virorum clariſſimorum ad ea perpetranda, quorum eos pudet, tametſi impudentes! Quid dicam de ſublata mihi opportunitate defenſionis? de libellis anonymis? de crimine falſi? His vero, velut præclare geſtis, componunt vultus ad expreſſionem vitæ Ieſu: ſe ſiſtunt ſacris altaribus: docent univerſos. Obruor. Hæccine eſt vita Ieſu? Qui hæc non deteſtatur, non execratur, non dat aut hæreſi, aut atheiſmo, vel inſanit, vel eſt Homo vecors, ſine corde, & mente Chriſtiana.

 Por-

Porro, quandoquidem violentiſſima hæc inſectatio me urſit ad hanc extremam defenſionem, ſubnecto primam mearum Epiſtolarum, quas immediate direxi ad Sanctiſſimum D. N. Alexandrum Papam VII, quibus eidem denunciavi horum Sociorum aut hæreſes, aut atheiſmum : excipio bonos : quorum exiſtimo eſſe multos,

Beatiſſime Pater.

„POſt beatorum pedum oſcula, „& humillimam meæ devotiſſi„mæ ſubjectionis conteſtationem : „Ego Frater Valerianus à Mediola„no, Sacerdos Ordinis Fratrum Mi„norum, nuncupatorum Capucci„norum, juſſus ſub pœna excommu„nicationis latæ ſententiæ, aliiſque, „expreſſis in Bullis Summorum „Pontificum, prædeceſſorum Tuo„rum, denuncio Sanctitati Tuæ, „me, per longam annorum ſeriem, „certo certius obſervare, quod Cle-

rici

,,rici Regulares, nuncupati Iesuitæ,
,,dum inhiant divitiis, dominationi,
,,& gloriæ supra omnes mortales,
,,plurima palam committunt prohi-
,,ta, & omittunt præcepta sub pœna
,,culpæ mortalis, nullum exhibentes
,,inditium pœnitentiæ, sine qua sunt
,,suspecti de hæresi: nimirum, si cre-
,,dant, eas commissiones non esse si-
,,bi prohibitas, & omissiones non
,,esse sibi præceptas: sin vero, co-
,,gnita culpa, insordescant in illa,
,,sunt suspecti de atheismo.

,, Expono hanc deductionem hoc
,,exemplo. Titius, Parochus in Ci-
,,vitate, inducit Notarium publi-
,,cum, & quatuor testes, ad confi-
,,ciendum Testamentum falsum, cu-
,,jus vafricie hæres privatur hæredi-
,,tate centum millium aureorum,
,,quam Titius sibi usurpat, eversâ
,,justitiâ apud Iudicem: quem ta-
,,men, ut & Notarium, & testes,
,,pronunciat in Sacramento Pœni-
,,tentiæ immunes à culpa, & resti-
,,tutioni non obnoxios: se vero tue-
,,tur adversus oppressos, & scanda-

 lizatos

,,lizatos omni genere aliorum bono-
,,rum operum, iis exceptis, quæ ob-
,,ſtant conſequendis divitiis, domi-
,,nationi, & gloriæ, cujuſmodi ſunt
,,Oratio, Iejunium, Eleemoſyna, &
,,quæ habent meritum, & laudem
,,ab auſteritate vitæ. Hoc factum
,,involvit,

,, 1. Crimen falſi in Notario pu-
,,blico:

,, 2. Iuramentum falſum quatuor
,,teſtium:

,, 3. Furtum centum millium au-
,,reorum:

,, 4. Oppreſſionem Iuſticiæ apud
,,Iudicem:

,, 5. Publicum ſcandalum impœ-
,,nitentiæ, & impunitatis tot crimi-
,,num:

,, 6. Abuſum Sacramenti Pœni-
,,tentiæ.

,, Hæ ſex actiones prohibentur
,,ſub culpa mortali omnibus Homi-
,,nibus per legem divinam, natura-
,,lem, & poſitivam: qui vero id,alia-
,,que ejuſmodi contumaciter negat,
,,eſt hæreticus:cui doctrinæ innixus,

con-

,, contestata veritate facti, denuncio
,, Sanctitati Tuæ præfatam Iesuitarum hæresim, vel atheismum.

,, Verum antequam exponam non
,, paucas earum commissionum, &
,, omissionum, cum circumstantiis
,, loci, temporis, & personarum, &
,, aliis eo spectantibus, volo asserere
,, Sanctitati Tuæ innocentiam meæ
,, Denunciationis, non tamen ab uti-
,, litate ex suppressione hæresis: ea
,, est per se nota: sed à circumstantiis
,, meæ Personæ. Nimirum, ab an-
,, no 1653, frequenter in hanc sen-
,, tentiam de Iesuitarum hæresi scri-
,, psi ad S. Congregationem de prop.
,, fide, aliisque Ministris S. Aposto-
,, licæ Sedis: nec tamen extitit unus,
,, qui ullo modo improbaverit hunc
,, meum zelum, quem propterea cre-
,, do sanctum, & non displicere.

,, Ante annos plus viginti, exara-
,, vi scripto ad S. Congregationem
,, de prop. fide quatuordecim com-
,, missiones, & omissiones, in quibus
,, hærebant multis annis contumaces
,, Generalis, & duo Provinciales Ie-

„ſuitarum, & alii plures cum ſuis
„Aſſiſtentibus, & Conſultoribus,
„quas ſum execratus, velut invol-
„ventes hæreſim, vel atheiſmum.
„Illi vero Patres Purpurati, cum ex
„me intellexiſſent, Ieſuitas ſparge-
„re, me inde reprehendi, litteris
„ſuis patentibus, roboratis appreſ-
„ſione ſigilli, & ſubſcriptione Emi-
„nentiſſim. Cardinalis Borgiæ, ul-
„tro laudarunt meum illud ſcri-
„ptum, & zelum, ſuaſeruntque con-
„ſtantiam in obſequiis exhibendis
„Sanctæ Sedi Apoſtolicæ. Provoco
„ad Archivium ejuſdem S. Congre-
„gationis.

„ Ad hanc Denunciationem fui
„aliquando animatus à Perſona,
„quam paratus ſum manifeſtare cum
„decore Actionis, quam inſtituo.

„ Patri Wadingo Ieſuitæ, tunc
„pſeudo-Cancellario Vniverſitatis
„Carolinæ, ſatagenti conciliare So-
„cietati animum meum, promiſi
„mea humillima obſequia, ſi doce-
„ret, præfatas quatuordecim actio-
„nes non eſſe prohibitas ſub culpa
mor-

,,mortali : Is vero ſtatim , abrupto
,,colloquio , indignabundus ſe inde
,,proripuit , nunquam poſtea à me
,,viſus.

,, Simili ſtudio poſt aliquot annos
,,P. Nicolaus Lancittius Ieſuita , ex
,,Provincialis Lithuaniæ , una cum
,,Barone Breinero Decano Cathe-
,,dralis Olomucenſis , in præſentia
,,aliquarum Nobilium Perſonarum,
,,multis ſuadebat concordiam cum
,,Societate : cui, cum prælegerem
,,meum ſcriptum de illis quatuorde-
,,cim actionibus , non ſuſtinuit fi-
,,nem lectionis , ſed illico evaſit :
,,nec meis litteris de hoc argumento
,,ad ſe datis , reſpondit , nunquam
,,poſt hæc à me viſus.

,, Cum hæc , & alia ejuſmodi plu-
,,ra , me ſtimularent ad denuncian-
,,dum S. Sedi Apoſtolicæ hanc gli-
,,ſcentem , ſeu potius graſſantem in
,,illa Societate hæreſim, humiliter ea
,,de re monui , ex noſtro Monaſte-
,,rio Romano per Epiſtolam , Mu-
,,tium Vitelleſcum Ieſuitarum tunc
,,Præpoſitum Generalem , cujus co-
piam

,,piam exhibui Vrbano VIII. fœl.
,,rec. Summo Pontifici, nec non &
,,nonnullis Cardinalibus, qui etiam-
,,num vivunt, exemplarque ejuſdem
,,Epiſtolæ deſtinavi ad glorioſæ me-
,,moriæ Cæſarem Ferdinandum II.
,,ut diſpoſita ex tunc Denunciatio
,,juridica eſſet innocentiæ, ubi Eu-
,,angelica correctio nil effeciſſet.
,,Nullum à Mutio retuli reſponſum:
,,nullam in Societate notavi emen-
,,dationem.
,, Hiſce igitur aſſeruerim ſufficien-
,,ter innocentiam meæ Denuncia-
,,tionis, velut inſtitutæ ſecundum
,,normam Evangelii Sacrorumque
,,Canonum, ad conſervandam fidei,
,,& morum puritatem. Verum ea
,,ſpectat & meam incolumitatem,
,,quam velim protectam contra Ie-
,,ſuitas, qui propterea me volunt ex-
,,tinctum, imo ſepultum etiamnum
,,viventem, cum tanto dedecore eo-
,,rum, quorum protectionem invo-
,,co, ut hoc meum privatum com-
,,modum ſpectet catholicæ fidei in-
,,tegritatem. Id vero exponam pro-
ximis

„ximis meis litteris. Dabam Brunæ „Moravorum, 28 Aprilis, 1656.

QVid tibi videtur, Theophile? Audi, ac intellige. Provocavi plurimos, imo Cæſares, ac Pontificem, iterumque provoco, ad ulciſcendam injuriam, factam illi Societati, ſi mea Denunciatio non involuit illa, quæ ſufficiant compellere Iudicem ad inquiſitionem juridicam, niſi obſtent rationes prudentiæ politicæ.

Tu vero ſciſcitaris, quo fructu denunciaverim? Paucis. Non eſt meum reſcire, quid Pontifex in re iſta graviſſima deliberaverit, fecerit, aut dixerit. Ignoro, nec quæro ſcire. Illud candide affirmo, neminem mortalium (excipio unum ex Ieſuitam) me reprehendiſſe aut diſſuaſiſſe proſecutitionem inchoatæ Denunciationis, & deteſtationem artium Ieſuiticarum.

Tu vero ſciſcitaris, quid ego ſentiam de exitu hujus negotii? Fateor, me non laudaturum, ſi ex abrupto

abrupto inſtituatur talis, ac tanta inquiſitio. Apoſtema necdum maturum non debet incidi. Neque hæc Societas, vigente ejus auctoritate apud Principes, debet ſubjici hiſce quæſtionibus. Dixi, Theophile: at fruſtra, ſi his non accedat unum. Quod illud? Editio, & Publicatio hujus Apologiæ.

Faxo igitur, & publicabo hanc meam Apologiam ex ipſa Ieſuitarum doctrina: Illi enim noviſſime docent, licere cum moderamine inculpatæ tutelæ mendacio infamare, imo & mactare eum, quem ſcias ire conſpurcatum tuam bonam famam. Licebit ergo & Valeriano edere, & publicare hancApologiam, contextam non mendaciis, ſed veritate conſpicua: non ad infamiam alienam, ſed ad propriæ famæ reſtitutionem, & ad infamantium juridicam emendacionem.

Licuit Ieſuitis impune edere typo librum ſub perſona Iocoſi Acatholici, ut quirent ad ſatietatem invehi in Capuccinorum Diſputationem:

tionem : cur non liceat Valeriano, deficiente, ex illorum malitia , publica juſtitia, edere Apologiam ?

Imo cur non præcipior exulare ab hominum conſortio, ſi non diluo objecta ? Curve Ieſuitæ non jubentur ſecedere à conſortio bonorum, aut ſatisfacere objectis ab univerſo Orbe? Vale Theophile. Scribebam Viennæ , anno 1658. Menſe Novembris.

F I N I S.

ADDENDA.

Pag. 75. In Epistola ad S. Congregationem, prope finem, ante illa verba (Hæc sanè, & alia multa) *ponantur sequentia, scilicet:*

ID, Deo aspirante, factum fuisset in illa Disputatione, quod actum est in alia, à me Gedani celebrata cum Bartholomæo Nigrino quinque congressibus, urgente Serenissimo Rege Vladislao, intervenientibus Proceribus Regni Poloniæ, & præcipuis ex illa Vrbe; Nigrino palam hærente, & gloriante, se esse victum à Veritate: quo profitente fidem catholicam usque ad obitum suum, spem fecit, fore convertendam Prussiam totam ad fidem catholicam; quapropter in eum finem, Decreto regio, & Synodali, fuit celebratus Conventus Dissidentium de fide Christiana To-

Toruniæ, everſus tamen Acatholicorum trepidatione, & Ieſuitarum ſuperbia, Valeriano multiplici arte abſente. Hæc ſanè, & alia, &c.

In fine Operis ante illa verba (Vale Theophile) *ponantur hæc, videlicet* :

HÆreſis Ieſuitarum non petit dogma, diſputabile apud Theologos, ſed Decalogum cum omnibus legibus humanis, & divinis, naturalibus, & poſitivis. Licet ſine auctoritate Iudicis deteſtari, & execrari publicè ejuſmodi facinora, ejuſmodi doctrinas, perinde ac licuit conſpuere Idola cum certo, & evidenti periculo mortis violentiſſimæ. Fermentantur populi, & aulæ Principum his exemplis, quibus ſenſim omnia licent. Vale, &c.